



2024/1385

2024 5 24

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2024/1385

2024 m. gegužės 14 d.

dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 2 dalį ir 83 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) šios direktyvos tikslas – sukurti išsamią sistemą, skirtą veiksmingai užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui artimoje aplinkoje ir kovoti su juo visoje Sąjungoje. Šio tikslo siekiama stiprinant ir nustatant priemones, susijusias su šiomis sritimis: atitinkamų nusikalstamų veikų ir bausmių apibrėžtis, aukų apsauga ir teisė kreiptis į teismą, parama aukoms, geresnis duomenų rinkimas, prevencija, koordinavimas ir bendradarbiavimas;
- (2) vyrų ir moterų lygybė ir nediskriminavimas yra pagrindinės Sąjungos vertybės ir pagrindinės teisės, įtvirtintos atitinkamai Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 2 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 21 ir 23 straipsniuose. Smurtas prieš moteris ir smurtas artimoje aplinkoje kelia pavojų šioms vertybėms ir teisėms, menkina moterų ir mergaičių teises į lygybę visose gyvenimo srityse ir trukdo joms vienodomis sąlygomis dalyvauti visuomeniniame ir profesiniame gyvenime;
- (3) smurtas prieš moteris ir smurtas artimoje aplinkoje yra tokių Chartijoje ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje įtvirtintų pagrindinių teisių, kaip teisė į žmogaus orumą, teisė į gyvybę ir asmens neliečiamybę, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo draudimas, teisė į privatų ir šeimos gyvenimą, teisė į laisvę ir saugumą, teisė į asmens duomenų apsaugą, teisė būti nediskriminuojamam, įskaitant dėl lyties, ir vaiko teisės, pažeidimas;
- (4) šia direktyva remiami valstybių narių priimti tarptautiniai įsipareigojimai kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje ir užkirsti jiems kelią, visų pirma pagal Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, Jungtinių Tautų neigaliųjų teisių konvenciją ir, atitinkamai atvejais, Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, taip pat 2019 m. birželio 21 d. Ženevoje pasirašytą Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo;
- (5) atsižvelgiant į smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų ypatumus, būtina nustatyti išsamų taisyklių rinkinį, kuriuo būtų tikslingai sprendžiama nuolatinė smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje problema ir atsižvelgiama į specialius smurto aukų poreikius. Galiojančių Sąjungos ir nacionalinio lygmens nuostatų nepakanka, kad būtų galima veiksmingai kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje ir užkirsti jam

⁽¹⁾ OL C 443, 2022 11 22, p. 93.

⁽²⁾ 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos sprendimas.

kelią. Visų pirma, nors Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2011/36/ES⁽³⁾ ir 2011/93/ES⁽⁴⁾, kurios daugiausia dėmesio skiria konkrečioms tokio smurto formoms, o Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/29/ES⁽⁵⁾, kuria nustatyta bendra nusikaltimų aukoms skirta sistema, aukoms suteikiama tam tikrų apsaugos priemonių, jomis neatsižvelgiama į specialius jų poreikius;

- (6) smurtas prieš moteris ir smurtas artimoje aplinkoje gali paaštrėti, kai jis susijęs su diskriminacija ir dėl lyties, ir bet koku kitu diskriminacijos pagrindu ar pagrindais, nurodytais Chartijos 21 straipsnyje, t. y. dėl rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių požymių, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, nuosavybės, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos (toliau – sąveikinė diskriminacija). Todėl valstybės narės turėtų tinkamai atsižvelgti į nuo tokios sąveikinės diskriminacijos kenčiančius aukas, imdamosi konkrečių priemonių. Sąveikinę diskriminaciją patiriantiems asmenims kyla didesnė rizika patirti smurtą dėl lyties. Todėl valstybės narės, įgyvendindamos šioje direktyvoje numatytas priemones, turėtų atsižvelgti į šią didesnę riziką lygi, ypač kai tai susiję su individualiu vertinimu siekiant nustatyti aukų apsaugos poreikius, specialistų parama aukoms ir specialistų, kurie, tikėtina, turės kontaktą su aukomis, mokymu ir informavimu;
- (7) aukoms kyla didesnė bauginimo, keršto, antrinės ir pakartotinės viktimizacijos rizika. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ypatingas dėmesys būtų skiriamas tai rizikai ir būtinybei apsaugoti tokių aukų orumą ir fizinę neliečiamybę. Ankstesnė pažintis arba ankstesni santykiai su nusikalstama veika padariusiu asmeniu yra veiksnys, į kurį reikėtų atsižvelgti vertinant keršto riziką;
- (8) aukos turėtų turėti galimybę naudotis savo teisėmis prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laiką po jo, atsižvelgiant į jų poreikius ir šioje direktyvoje išdėstytas sąlygas;
- (9) su aukų teisėmis susijusios šios direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos visoms aukoms, patyrusioms nusikalstamus veiksmus, prilygstančius smurtui prieš moteris arba smurtui artimoje aplinkoje, kuris laikomas nusikaltimu pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę. Tai apima šioje direktyvoje apibrėžtas nusikalstamas veikas, t. y. moterų lyties organų žalą, priverstinę santuoką, dalijimąsi intymia ar manipuluota medžiaga be sutikimo, persekiojimą kibernetinėje erdvėje, priekabiavimą kibernetinėje erdvėje, nepageidaujamų seksualinių vaizdų siuntimą internetu, smurto ir neapykantos kurstymą kibernetinėje erdvėje ir nusikalstamą elgesį, kuriam taikomos kiti Sąjungos teisės aktai, visų pirma direktyvos 2011/36/ES ir 2011/93/ES. Galiausiai tam tikros nusikalstamos veikos, kurios pagal nacionalinę teisę patenka į smurto prieš moteris apibrėžtį. Tai, be kita ko, yra moterų žudymas dėl lyties, išžaginimas, seksualinis priekabiavimas, seksualinė prievarta, persekiojimas, ankstyva santuoka, priverstinis abortas, priverstinė sterilizacija ir įvairių formų kibernetinis smurtas, pavyzdžiui, seksualinis priekabiavimas internete ir tyčiojimas internete. Smurtas artimoje aplinkoje yra tokios formos smurtas, kuris gali būti atskirai kriminalizuotas pagal nacionalinę teisę arba priskiriamas nusikalstamoms veikoms, kurios padaromos šeimoje ar namų ūkyje arba tarp buvusių ar esamų sutuoktinių ar partnerių, nesvarbu, ar jie gyvena tame pačiame būste. Atskiros valstybės narės savo nacionalinėje baudžiamojoje teisėje gali smurtą prieš moteris interpretuoti plačiau. Reikėtų pažymėti, kad šioje direktyvoje nenagrinėjamas visas nusikalstamo elgesio, kuris yra smurtas prieš moteris, spektras.
- (10) smurtas prieš moteris yra nuolatinė struktūrinė moterų diskriminacijos, kurią lemia istoriškai susiklostę nevienodi moterų ir vyrų galios santykiai, apraiška. Jis kyla iš socialiniu požiūriu suformuotų vaidmenų, elgsenos, veiklos ir požymių, kuriuos tam tikra visuomenė laiko tinkamais moterims ir vyrams. Todėl įgyvendinant šią direktyvą reikėtų taikyti lyčiai atžvalgįą perspektyvą;
- (11) smurtas artimoje aplinkoje yra rimta socialinė problema, kuri dažnai lieka nematoma. Jis gali sukelti sunkią psichologinę ir fizinę traumą su sunkiomis pasekmėmis aukos asmeniniam ir profesiniam gyvenimui, nes nusikalstama veika padaręs asmuo paprastai yra aukai žinomas asmuo, kuriuo, aukos manymu, ji galėtų pasitikėti. Toks smurtas gali būti įvairių formų, įskaitant fizinį, seksualinį, psichologinį ir ekonominį, ir jis gali pasireikšti

⁽³⁾ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

⁽⁴⁾ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR (OL L 335, 2011 12 17, p. 1).

⁽⁵⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

įvairiuose santykiuose. Smurtas artimoje aplinkoje dažnai apima prievartinę kontrolę ir gali pasireikšti nepriklausomai nuo to, ar nusikalstamą veiką padaręs asmuo priklauso ar priklausė tam pačiam namų ūkiui kaip auka, ar ne;

- (12) priemonės pagal šią direktyvą parengtos siekiant patenkinti specialius moterų ir mergaičių poreikius, atsižvelgiant į tai, kad, kaip patvirtino duomenys ir tyrimai, jos neproporcingai kenčia nuo smurto formų, kurioms taikoma ši direktyva, t. y. smurto prieš moteris ir smurto šeimoje. Tačiau kiti asmenys taip pat gali tapti šių formų smurto aukomis ir todėl jiems taip pat turėtų būti taikomos tokios pat šioje direktyvoje aukoms numatytos priemonės. Todėl sąvoka „auka“ turėtų reikšti visus asmenis, nepriklausomai nuo jų lyties, ir, jei šioje direktyvoje nenurodyta kitaip, visos aukos turėtų naudotis teisėmis, susijusiomis su aukų apsauga ir teise kreiptis į teismą, parama aukoms ir prevencinėmis priemonėmis;
- (13) dėl jų pažeidžiamumo smurto artimoje aplinkoje patyrimas vaikams gali būti pražūtingas. Vaikai, kurie šeimoje ar namų ūkyje susiduria su smurtu artimoje aplinkoje, paprastai patiria tiesioginę psichologinę ir emocinę žalą, kuri daro poveikį jų vystymuisi, ir jiems kyla didesnė rizika susirgti fizinėmis ir psichinėmis ligomis tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu. Pripažinimas, kad vaikai, patyrę žalą tiesiogiai dėl to, kad patyrė smurtą artimoje aplinkoje, patys yra aukos, yra svarbus žingsnis apsaugant nuo smurto artimoje aplinkoje kenčiančius vaikus.
- (14) šios direktyvos tikslais kompetentingos institucijos turėtų būti suprantamos kaip institucija ar institucijos, pagal nacionalinę teisę paskirtos kompetentingomis vykdyti atitinkamą šioje direktyvoje numatytą pareigą. Kiekviena valstybė narė turėtų nustatyti, kurios institucijos turi būti kompetentingos vykdyti kiekvieną iš tų pareigų;
- (15) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 288 straipsnį direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, tačiau nacionalinės valdžios institucijoms paliekama teisė pasirinkti jos įgyvendinimo formą ir būdus. Vis dėlto, atsižvelgiant į ypatingą moterų lyties organų žalojimo nusikaltimo pobūdį ir būtinybę užtikrinti aukų, kurios dėl to patiria konkrečią žalą, apsaugą, šios nusikalstamos veikos klausimas turėtų būti konkrečiai sprendžiamas valstybių narių baudžiamosios teisės aktuose. Moterų lyties organų žalojimas yra smurto ir išnaudojimo praktika, susijusi su moters ar mergaitės lyties organais ir vykdoma siekiant išsaugoti ir patvirtinti dominavimą moterų ir mergaičių atžvilgiu ir vykdyti moterų ir mergaičių seksualumo socialinę kontrolę. Kartais tai daroma vaikų ar priverstinės santuokos arba smurto šeimoje atvejais. Moterų lyties organų žalojimas gali būti tradicinė praktika, kurią kai kurios bendruomenės atlieka savo narėms moterims. Tai turėtų apimti ne dėl medicininių priežasčių vykdomą žalojimo praktiką, dėl kurios aukoms padaroma nepataisoma ir visą gyvenimą trunkanti žala. Moterų lyties organų žalojimas sukelia psichologinę ir socialinę žalą, o tai labai kenkia aukos gyvenimo kokybei. Terminas „ekscizija“ turėtų reikšti dalinį ar visišką klitorio ir didžiųjų lytinių lūpų pašalinimą. Terminas „infibuliacija“ turėtų reikšti didžiųjų lytinių lūpų užvėrimą dalinai susiuvant išorines vulvos lūpas siekiant susiaurinti makšties angą. Terminas „bet kokio kito žalojimo atlikimas“ turėtų reikšti visus kitus moterų lyties organų pakeitimus;
- (16) priverstinė santuoka yra smurto forma, apimanti sunkius pagrindinių teisių, ypač moterų ir mergaičių teisės į fizinę neliečiamybę, laisvę, autonomiją, fizinę ir psichikos sveikatą, lytinę ir reprodukcinę sveikatą, švietimą ir privatų gyvenimą, pažeidimus. Priverstines santuokas skatinantys veiksniai yra skurdas, nedarbas, papročiai ar konfliktai. Fizinis ir seksualinis smurtas ir grasinimai panaudoti smurtą dažnai yra prievartos formos siekiant priversti moterį ar mergaitę tuoktis. Dažnai priverstinę santuoką lydi įvairių formų fizinis ir psichologinis išnaudojimas ir smurtas, pavyzdžiui, seksualinis išnaudojimas. Todėl būtina, kad visos valstybės narės kriminalizuotų priverstinę santuoką ir taikytų atitinkamas sankcijas nusikalstamą veiką padariusiems asmenims. Šia direktyva nedaromas poveikis santuokos apibrėžimams, numatytiems nacionalinėje ar tarptautinėje teisėje. Valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kad būtų nustatytas senaties terminas, kuris sudarytų sąlygas atlikti priverstinės santuokos tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą, teismo procesą ir priimti teismo sprendimą. Atsižvelgiant į tai, kad priverstinės santuokos aukos dažnai yra nepilnamečiai, senaties terminai turėtų būti taikomi tokį laikotarpį, kuris būtų pakankamas ir proporcingas atitinkamos nusikalstamos veikos sunkumui, kad būtų galima veiksmingai pradėti procesą po to, kai auka sulaukia 18 metų;
- (17) būtina nustatyti suderintas nusikalstamų veikų ir bausmių apibrėžtis, kiek tai susiję su tam tikrų formų kibernetiniu smurtu, kai smurtas yra neatsiejamai susijęs su informacinių ir ryšių technologijų (toliau – IRT) naudojimu, ir tos technologijos naudojamos siekiant reikšmingai padidinti žalingo nusikalstamų veikų poveikio sunkumą, taip pakeičiant nusikalstamos veikos požymius. Kibernetinis smurtas ypač dažnai nukreiptas į politikas, žurnalistes ir žmogaus teisių gynėjas ir daro joms poveikį. Žmogaus teisių gynėjai – asmenys, grupės ar organizacijos, kurie remia ir gina visuotinai pripažintą žmogaus teises ir pagrindines laisves. Smurtas kibernetinėje erdvėje gali nutildyti

moteris ir trukdyti joms dalyvauti visuomeniniame gyvenime vienodomis sąlygomis su vyrais. Nuo kibernetinio smurto taip pat neproporcingai kenčia moterys ir mergaitės švietimo aplinkoje, pavyzdžiui, mokyklose ir universitetuose, o tai turi neigiamų pasekmių jų tolesniam mokymuisi ir psichikos sveikatai, lemia socialinę atskirtį, nerimą ir skatina žalotį, o kraštutiniais atvejais gali lemti savižudybę;

- (18) naudojant IRT kyla pavojus, kad tam tikrų formų kibernetinis smurtas gali lengvai, greitai ir plačiai suintensyveti, o tai turi aiškų pavojų sukelti arba pasunkinti didelę ir ilgalaikę žalą aukai. Tokio suintensyvėjimo, kuris yra būtina kelių šioje direktyvoje apibrėžtų kibernetinio smurto nusikaltimų įvykdymo sąlyga, potencialą turėtų reikšti tai, kad tam tikra medžiaga per IRT tampa „prieinama visuomenei“. Terminai „prieinamas visuomenei“ ir „viešai prieinamas“ turėtų būti suprantami kaip reiškiantys galimybę potencialiai pasiekti tam tikrą skaičių asmenų. Tie terminai turėtų būti aiškinami ir taikomi atsižvelgiant į atitinkamas aplinkybes, įskaitant technologijas, naudojamas tam, kad ta medžiaga taptų prieinama. Be to, siekiant nustatyti tik būtiniausias taisykles, taikomas sunkiausioms kibernetinio smurto formoms, atitinkama nusikalstama veika, apibrėžta šioje Direktyvoje, apsiriboja elgesiu, kuris, tikėtina, aukai padarys didelę žalą arba didelę psichologinę žalą, arba elgesiui, dėl kurio auka, tikėtina, rimtai baiminsis dėl savo arba savo išlaikomų asmenų saugumo. Kiekvienu atveju, vertinant, ar dėl elgesio gali būti padaryta didelė žala, turėtų būti atsižvelgiama į konkrečias bylos aplinkybes, nedarant poveikio teismų nepriklausomumui. Tikimybė, kad bus padaryta didelė žala, gali būti nustatyta remiantis objektyviomis faktinėmis aplinkybėmis. Šia direktyva nustatoma minimali teisinė sistema toje srityje, o valstybės narės gali pačios nuspręsti priimti arba toliau taikyti griežtesnes baudžiamąsias taisykles;
- (19) visų pirma dėl to, kad intymūs vaizdai ar vaizdo įrašai ar panaši medžiaga, vaizduojanti akivaizdžiai seksualinio pobūdžio veiksmus arba jo intymias kūno vietas, gali būti lengvai, greitai ir plačiai platinami, taip pat dėl jų intymaus pobūdžio, jų viešas paskelbimas naudojantis IRT be to asmens sutikimo gali būti labai žalingas aukoms. Šioje direktyvoje apibrėžta atitinkama nusikalstama veika turėtų apimti visų rūšių tokią medžiagą, pavyzdžiui, vaizdus, nuotraukas ir vaizdo įrašus, įskaitant seksualizuotus vaizdus, garso įrašus ir vaizdo įrašus. Ji turėtų būti susijusi su situacijomis, kai pasitelkiant IRT medžiaga padaroma prieinama visuomenei be aukos sutikimo, neatsižvelgiant į tai, ar auka sutiko, kad tokia medžiaga būtų sukurta, ar galėjo ją perduoti konkrečiam asmeniui. Nusikalstama veika taip pat turėtų apimti medžiagos kūrimą be sutikimo, manipuliavimą ja ar keitimą, pavyzdžiui, redaguojant vaizdus, be kita ko, dirbtinio intelekto priemonėmis, dėl ko ji atrodo taip, tarsi seksualinius veiksmus atliktų asmuo, jeigu vėliau medžiaga be to asmens sutikimo pasitelkiant IRT tampa prieinama visuomenei. Toks kūrimas, manipuliavimas arba keitimas turėtų apimti sintetinės vaizdakaitos medžiagos kūrimą, kai medžiaga pastebimai panaši į esamą asmenį, objektus, vietas ar kitus subjektus ar įvykius ir kurioje vaizduojami asmens seksualiniai veiksmai, o kitiems asmenims klaidingai atrodo, jog medžiaga yra autentiška arba tikra. Siekiant veiksmingai apsaugoti tokio elgesio aukas, taip pat turėtų būti įtrauktas grasinimas tokiu elgesiu;
- (20) vaizdų, vaizdo įrašų ar kitos medžiagos, vaizduojančios akivaizdžiai seksualinio pobūdžio veiksmus arba intymias asmens kūno vietas be to asmens sutikimo, platinimas visuomenei pasitelkiant IRT, neturėtų būti kriminalizuojamas, kai toks nekriminalizavimas reikalingas ginti pagal Chartiją saugomoms pagrindinėms teisėms, visų pirma saviraiškos laisvei, įskaitant laisvę gauti ir perduoti informaciją ir idėjas atviroje ir demokratinėje visuomenėje, taip pat meno ir mokslo laisvei, įskaitant akademinę laisvę. Be to, ši nusikalstama veika neturėtų apimti valdžios institucijų vykdomo medžiagos tvarkymo, visų pirma siekiant vykdyti baudžiamąjį procesą arba užkirsti kelią nusikaltimams, juos nustatyti ar tirti, o tam tikromis aplinkybėmis valstybės narės turėtų galėti atleisti asmenį nuo atsakomybės, pavyzdžiui, kai telefono arba interneto pagalbos linijomis tvarkoma medžiaga siekiant apie nusikalstamą veiką pranešti valdžios institucijoms;
- (21) persekiojimas kibernetinėje erdvėje yra šiuolaikinė smurto forma, kuri dažnai vykdoma prieš šeimos narius ar tame pačiame namų ūkyje kaip nusikalstamą veiką padaręs asmuo gyvenančius asmenis, tačiau tokį smurtą taip pat vykdo buvę partneriai ar pažįstami asmenys. Paprastai nusikalstamą veiką padaręs asmuo piktnaudžiauja technologijomis, kad sustiprintų prievartinį ir kontroliuojantį elgesį, manipuliavimą ir sekimą, taip didindamas aukos baimę, nerimą ir laipsnišką izoliaciją nuo draugų, šeimos ir darbo. Todėl turėtų būti nustatytos minimalios taisyklės dėl persekiojimo kibernetinėje erdvėje. Persekiojimo kibernetinėje erdvėje nusikalstama veika turėtų apimti pakartotinį arba nuolatinį aukos stebėjimą be jos sutikimo ar teisinio leidimo pasitelkiant IRT. Tai gali vykti naudojant aukos asmens duomenis, pavyzdžiui, pavogus tapatybę, slaptažodžius, įsilaužus į jų įrenginius, slapta įdiegus klavišų paspaudimų fiksavimo programinę įrangą siekiant patekti į privačią erdvę, įdiegiant geografinės padėties nustatymo programėles, įskaitant persekiojimo programinę įrangą, arba pavogus jų įrenginius. Be to, persekiojimo kibernetinėje erdvėje nusikalstama veika turėtų apimti aukų stebėseną be to asmens sutikimo ar leidimo naudojant technologinius įrenginius, prijungtus

prie daiktų interneto, pavyzdžiui, išmaniuosius buitinius prietaisus. Tačiau gali būti situacijų, kai stebėjimas vykdomas dėl teisėtų priežasčių, pavyzdžiui, kai tėvai stebi, kur yra jų vaikai, taip pat jų veiklą internete, kai giminaičiai stebi sergančių, pagyvenusių ar pažeidžiamų asmenų arba negalią turinčių asmenų sveikatą, arba kai vykdoma žiniasklaidos stebėseną ir atvirųjų šaltinių žvalgybos veikla.

- (22) baudžiamoji atsakomybė turėtų būti taikoma tik tais atvejais, kai tikėtina, kad stebėseną aukai gali padaryti didelę žalą. Vertinant, ar tikėtina, kad veiksmas padarys didelę žalą, daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama tam, ar tas veiksmas paprastai padarytų žalą aukai;
- (23) persekiojimo kibernetinėje erdvėje nusikalstamos veikos apibrėžtyje sąvoka „sekimas“ turėtų reikšti asmens buvimo vietos atsekimą ir to asmens judėjimo sekimą, o sąvoka „stebėjimas“ turėtų reikšti asmens stebėjimą apskritai, įskaitant to asmens veiklos stebėjimą. Persekiojimo kibernetinėje erdvėje atveju abiem veiksmais galiausiai siekiama asmenį kontroliuoti;
- (24) turėtų būti nustatytos minimalios taisyklės dėl priekabiavimo kibernetinėje erdvėje, kad būtų aprėptos sunkiausios tokio priekabiavimo kibernetinėje erdvėje formos. Tarp jų turėtų būti pasitelkiant IRT vykdomi pakartotiniai arba nuolatiniai grasinimo veiksmai asmens atžvilgiu, bent jau tais atvejais, kai tokie veiksmai apima grasinimus įvykdyti nusikalstamas veikas, ir kai dėl tokių veiksmų, tikėtina, asmuo ims rimtai bijoti dėl savo arba išlaikomų asmenų saugumo. Be to, turėtų būti apimtas dalyvavimas, pasitelkiant IRT priemonės, kartu su kitais asmenimis, viešai prieinamuose grasinamojo arba įžeidžiamojo pobūdžio veiksniuose asmens atžvilgiu, kai tokie veiksmai, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę psichologinę žalą; Tokie plataus masto išpuoliai, įskaitant koordinuotus internetinius minios išpuolius, gali virsti smurtavimu realybėje arba sukelti didelę psichologinę žalą, o kraštutiniais atvejais gali priversti auką prieš savižudybę. Tokie išpuoliai dažnai yra nukreipti prieš žinomas politikas, žurnalistas ir žmogaus teisių gynėjas ar kitas žinomas moteris, tačiau jie taip pat gali pasitaikyti kitomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, universitetų miesteliuose, mokyklose ar darbo vietoje. Tokio smurto internete problema turėtų būti sprendžiama visų pirma tais atvejais, kai išpuoliai vykdomi plačiu mastu, pavyzdžiui, kai priekabiavimą prie vieno asmens vykdo didelė asmenų grupė. Minimalios taisyklės dėl priekabiavimo kibernetinėje erdvėje nusikalstamos veikos taip pat turėtų apimti nepageidaujamą vaizdo, vaizdo įrašo ar kitos panašios medžiagos, vaizduojančios lytinius organus, siuntimą asmeniui (angl. „cyberflashing“), kai tokie veiksmai, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę psichologinę žalą. „Cyberflashing“ yra įprasta moterų bauginimo ir nutildymo forma. Minimalios taisyklės dėl priekabiavimo kibernetinėje erdvėje nusikalstamos veikos taip pat turėtų apimti taisykles, susijusias su situacijomis, kai aukos asmeninė informacija be aukos sutikimo pasitelkiant IRT padaroma prieinama visuomenei, siekiant paskatinti kitus asmenis daryti fizinę ar didelę psichologinę žalą aukai (angl. „doxing“);
- (25) dėl išaugusio naudojimosi internetu ir socialiniais tinklais pastaraisiais metais labai išaugo viešas smurto ir neapykantos, įskaitant dėl lyties, kurstymas. Interneto sustiprinamas nevaržymo efektas sudaro palankias sąlygas lengvai, sparčiai ir plačiai dalytis neapykantos kalba pasitelkiant skaitmenines priemones, nes tariamas anonimiškumas internete ir nebaudžiamumo jausmas sumažina žmonių susilaikymą nuo tokios kalbos vartojimo. Moterys dažnai tampa seksistinės neapykantos ir neapykantos prieš moteris taikiniu, o tai gali peraugti į neapykantos nusikaltimus realiame gyvenime. Šiai problemai turi būti užkertamas kelias arba ji turi būti užkardoma ankstyvuojant etapu. Šios rūšies kurstymui vartojama kalba ne visada tiesiogiai susijusi su asmens, kuriam ji taikoma, lytimi, tačiau apie šališką motyvaciją galima spręsti iš kurstymo bendro turinio ar konteksto;
- (26) smurto ar neapykantos kurstymo kibernetinėje erdvėje nusikalstama veika suponuoja, kad kurstymas išreiškiamas ne vien privačiomis aplinkybėmis, bet viešai pasitelkiant IRT. Todėl tam reikia, kad tam tikra smurto ar neapykantą kurstanti medžiaga būtų viešai platinama, o tai turėtų būti suprantama kaip jos padarymas prieinama pasitelkiant IRT potencialiai neribotam žmonių skaičiui, t. y. kad medžiaga taptų lengvai prieinama naudotojams apskritai – medžiagą pateikęs asmuo neturi imtis jokių papildomų veiksmų, neatsižvelgiant į tai, ar tas asmuo faktiškai turi priegią prie atitinkamos informacijos. Atitinkamai, kai dėl priegios prie medžiagos reikia registruotis ar prisijungti prie naudotojų grupės, turėtų būti laikoma, kad ta informacija yra viešai skleidžiama tik tuo atveju, kai priegios prie medžiagos prašantys naudotojai yra automatiškai registruojami arba jiems suteikiamas leidimas be žmogaus priimamo sprendimo ar nesirenkant, kam suteikti priegią. Vertindamos, ar medžiaga laikytina neapykantos ar smurto kurstymu, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į Chartijos 11 straipsnyje įtvirtintą pagrindinę teisę į saviraiškos laisvę;
- (27) siekiant užtikrinti teisingą pusiausvyrą tarp saviraiškos laisvės ir baudžiamojo persekiojimo už smurto ar neapykantos kurstymą kibernetinėje erdvėje, valstybės narės turėtų turėti galimybę pasirinkti bausti tik už tokių elgesį, kuris gali sutrikdyti viešąją tvarką arba kuris yra grasinamojo, smurtinio ar įžeidžiamojo pobūdžio. Tų sąlygų

taikymas, kai to reikalaujama pagal nacionalinę teisę, neturėtų pakenkti nuostatos, kuria apibrėžiama smurto ar neapykantos kurstymo kibernetinėje erdvėje nusikalstama veika, veiksmingumui.

- (28) sankcijos už šioje direktyvoje apibrėžtas nusikalstamas veikas turėtų būti veiksmingos, atgrasomosios ir proporcingos. Šiuo tikslu reikėtų nustatyti minimalias maksimalios laisvės atėmimo bausmės ribas fiziniams asmenims. Šioje direktyvoje numatyta maksimali laisvės atėmimo bausmė už fizinių asmenų padarytas nusikalstamas veikas turėtų būti taikoma bent už sunkiausių formų tokio pobūdžio nusikalstamas veikas;
- (29) aukos turėtų galėti lengvai pranešti apie smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikaltimus ir pateikti įrodymus nepatirdamos antrinės ar pakartotinės viktimizacijos. Itin svarbu, kad, kai įmanoma, aukos, pranešdamos apie nusikalstamas veikas, būtų nukreipiamos į specializuotą kontaktinį punktą, neatsižvelgiant į tai, ar pateikiamas skundas dėl nusikalstamos veikos. Tas kontaktinis punktas galėtų būti parengtas policijos pareigūnas arba bet koks specialistas, apmokytas padėti aukoms.
- (30) valstybės narės turėtų numatyti galimybę ne tik teikti pranešimus asmeniškai, bet ir skundus internetu arba kitomis priemonėmis ir saugiomis IRT priemonėmis, kad būtų galima pranešti apie smurtą prieš moteris ar smurtą artimoje aplinkoje, bent jau dėl kibernetinių nusikaltimų – dalijimosi intymia ar manipuluota medžiaga be sutikimo, persekiojimo kibernetinėje erdvėje, priekabiavimo kibernetinėje erdvėje ir smurto bei neapykantos kurstymo kibernetinėje erdvėje, apibrėžtų šioje direktyvoje. Aukos turėtų turėti galimybę įkelti su savo pranešimu susijusią medžiagą, pavyzdžiui, įtariamo smurtinio elgesio momentines ekrano kopijas;
- (31) atsižvelgiant į smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje ypatumus ir į padidėjusią riziką, kad aukos gali atsiimti savo skundą, nepaisant to, kad yra nusikalstamos veikos aukos, svarbu, kad atitinkami įrodymai būtų renkami kuo anksčiau, laikantis taikytinų nacionalinių procedūrinių taisyklių;
- (32) valstybės narės gali išplėsti teisinę pagalbą, įskaitant nemokamą teisinę pagalbą, kad ji apimtų apie nusikalstamas veikas pranešančias aukas, kai tai numatyta pagal nacionalinę teisę. Vertindamos aukos išteklius, kad būtų galima nuspręsti, ar suteikti teisinę pagalbą, valstybės narės turėtų atsižvelgti į aukos galimybę veiksmingai naudotis savo finansiniais ištekliais. Smurtas artimoje aplinkoje gali virsti nusikalstama veika padariusio asmens vykdoma ekonomine kontrole, o aukos gali neturėti veiksmingų galimybių naudotis savo finansiniais ištekliais;
- (33) smurto artimoje aplinkoje ir smurto prieš moteris atveju, ypač kai smurtauja artimi šeimos nariai ar lytiniai partneriai, aukos gali patirti tokią nusikalstamą veiką padariusio asmens prievartą, kad bijo kreiptis į kompetentingas institucijas, net jei jų gyvybei gresia pavojus. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų konfidencialumo taisyklės nebūtų kliūtis sveikatos priežiūros specialistams pranešti kompetentingoms institucijoms, kai jie turi pagrįstų priežasčių manyti, jog gresia tiesioginis rimtos fizinės žalos pavojus. Toks pranešimas yra pagrįstas, nes tie, kurie juos patiria arba yra tiesioginiai jų liudininkai, gali apie juos nepranešti. Panašiai, smurto artimoje aplinkoje šeimoje ar smurto prieš moteris, nuo kurio nukenčia vaikai, atvejus dažnai nustato tik tretieji asmenys, pastebėję neįprastą vaiko elgesį ar jo patirtą fizinę žalą. Vaikai turi būti veiksmingai apsaugoti nuo tokių formų smurto ir turi būti nedelsiant imtasi tinkamų priemonių. Todėl specialistai, kurie bendrauja su nukentėjusiais vaikais, įskaitant sveikatos priežiūros, socialinių tarnybų ar švietimo specialistus, neturėtų būti varžomi konfidencialumo reikalavimų, kai jie turi pagrįstų priežasčių manyti, kad vaikui padaryta rimta fizinė žala. Kai specialistai praneša apie tokius smurto atvejus, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jie nebūtų laikomi atsakingais už konfidencialumo reikalavimų pažeidimą; Tačiau, vadovaujantis Chartijos 7 straipsniu, turėtų būti užtikrinama advokatų profesinės paslapties apsauga, kurią pateisina demokratinėje visuomenėje advokatų atliekamas labai svarbus vaidmuo. Kai tai numatyta nacionalinėje teisėje, taip pat turėtų būti saugoma dvasininkų išpažinties paslaptis arba lygiaverčiai principai, taikomi siekiant apsaugoti religijos laisvę. Be to, specialistų galimybė pranešti apie tokius smurto atvejus nedaro poveikio masinės komunikacijos priemonių kontekste nacionalinėms taisyklėms dėl konfidencialumo ar šaltinių;
- (34) siekiant spręsti nepakankamo pranešimo problemą tais atvejais, kai auka yra vaikas, turėtų būti nustatytos saugios ir vaikams pritaikytos pranešimų teikimo procedūros. Tai galėtų būti kompetentingų institucijų vykdomos apklausos paprasta ir suprantama kalba; Valstybės narės turėtų kiek įmanoma užtikrinti, kad būtų vaikų globos ir pagalbos vaikams specialistų, kurie galėtų padėti jiems atlikti pranešimo procedūras. Gali būti aplinkybių, kai tokia pagalba gali būti neaktuali, pavyzdžiui, dėl vaiko brandos arba jei pranešimai teikiami internetu, arba kai tokią pagalbą gali būti sudėtinga suteikti, pavyzdžiui, retai apgyvendintose vietovėse;

- (35) svarbu, kad valstybės narės užtikrintų, jog aukos, kurios yra trečiųjų šalių piliečiai, nepriklausomai nuo jų gyventojų statuso, nebūtų atgrasomos nuo pranešimo apie smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje atvejus ir nebūtų diskriminuojamos dėl jų gyventojų statuso pagal Direktyvos 2012/29/ES tikslus. Siekiant apsaugoti visas aukas nuo pakartotinio smurto, svarbu laikytis į aukas orientuoto požiūrio. Visų pirma turėtų būti užtikrinta, kad vykdant grąžinimo procedūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB⁽⁶⁾ nebūtų užkertamas kelias aukoms pasinaudoti savo teise būti išklaustoms pagal Direktyvą 2012/29/ES. Pagal Direktyvą 2008/115/EB valstybės narės gali nuspręsti dėl asmeninių, humanitarinių ar kitų priežasčių suteikti atskirą leidimą gyventi arba kitokį leidimą, suteikiantį teisę pasilikti neteisėtai jų teritorijoje esančiam trečiosios šalies piliečiui, ir privalo laikytis toje direktyvoje nustatytos pareigos kuo labiau atsižvelgti į specialius pažeidžiamų asmenų poreikius savanoriško išvykimo laikotarpiu, jei pagal tą direktyvą toks laikotarpis buvo suteiktas;
- (36) delsimas nagrinėti skundus dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje gali kelti ypatingą pavojų jo aukoms, nes joms vis dar gali grėsti tiesioginis pavojus, o nusikalstamą veiką padarę asmenys dažnai gali būti artimi šeimos nariai arba sutuoktiniai. Todėl kompetentingos institucijos turėtų būti tinkamai apmokytos ir turėti atitinkamų ekspertinių žinių bei veiksmingų tyrimo priemonių, kad galėtų tirti tokius veiksmus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos, nusteigdamos specializuotų tarnybų ar padalinių;
- (37) išžagavimo veikslių tyrimai ar baudžiamasis persekiojimas už juos neturėtų priklausyti nuo to, ar auka ar jos atstovas praneša apie tokius veiksmus, arba nuo aukos ar aukos atstovo skundo. Be to, baudžiamasis procesas turėtų būti tęsiamas net ir tuo atveju, kai auka skundą atsiima. Tai nedaro poveikio baudžiamojo persekiojimo institucijų diskrecijai nutraukti baudžiamąjį procesą dėl kitų priežasčių, pavyzdžiui, kai jos padaro išvadą, kad nėra pakankamai įrodymų tęsti baudžiamąjį procesą;
- (38) smurto artimoje aplinkoje ir seksualinio smurto aukoms paprastai reikia skubios apsaugos ir specialios paramos, pavyzdžiui, lytinio partnerio smurto atveju, kai recidyvo lygis paprastai yra didelis. Todėl individualus aukos poreikių vertinimas turėtų būti pradėtas kuo anksčiau, pavyzdžiui, kai auka pirmą kartą susisiečia su kompetentingomis institucijomis, kuo greičiau po to, kai auka pirmą kartą susisiečia su kompetentingomis institucijomis, arba kai tik kyla įtarimų, kad asmuo yra smurto artimoje aplinkoje ar seksualinio smurto auka; Tai galima padaryti prieš aukai oficialiai pranešant apie nusikalstamą veiką arba pačių kompetentingų institucijų iniciatyva, jei apie nusikalstamą veiką praneša trečioji šalis;
- (39) vertinant aukos apsaugos ir paramos poreikius, pagrindinis rūpestis turėtų būti aukos saugumo užtikrinimas ir specialiai pritaikytos paramos teikimas, be kita ko, atsižvelgiant į individualias aukos aplinkybes. Aplinkybės, kurioms reikia skirti ypatingą dėmesį, gali apimti faktą, kad auka yra nėščia, aukos priklausomybę nuo nusikalstamą veiką padariusio asmens ar įtariamojo ar ryšį su juo, riziką, kad auka sugrįš pas nusikalstamą veiką padariusį asmenį ar įtariamąjį, neseniai įvykusį atsiskyrimą nuo nusikalstamą veiką padariusio asmens ar įtariamojo, potencialią riziką, kad siekiant kontroliuoti auką bus naudojami vaikai, riziką negalią turinčioms aukoms ir gyvūnų augintiniams naudojimą siekiant padaryti aukai spaudimą. Taip pat reikėtų atsižvelgti į nusikalstamą veiką padariusio asmens arba įtariamojo vykdomos aukos kontrolės psichologiniu ar ekonominiu požiūriu lygį;
- (40) siekiant užtikrinti visapusišką paramą aukoms ir jų apsaugą, visos kompetentingos institucijos ir atitinkamos įstaigos, ne tik teisėsaugos ir teisminės institucijos, turėtų dalyvauti vertinant aukoms kylančią riziką ir tinkamas paramos priemones, remiantis aiškiais valstybių narių parengtomis gairėmis. Į tokias gaires turėtų būti įtraukti veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant nusikalstamą veiką padariusio asmens arba įtariamojo keliamą pavojų, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad įtariamieji, kaltinami nesunkiais nusikaltimais, gali būti tokie pat pavojingi kaip ir tie, kurie kaltinami sunkesniais nusikaltimais, ypač smurto šeimoje ir persekiojimo atvejais; Kompetentingos institucijos reguliariai peržiūri individualų vertinimą, taip užtikrindamos, kad neliktų neatsižvelgta į jokių naujų aukos apsaugos ar paramos poreikius. Tokia peržiūra galėtų būti atliekama svarbiais proceso etapais, pavyzdžiui, teismo proceso pradžioje, priimant teismo sprendimą arba svarstant globos tvarkos arba bendravimo teisių peržiūrą;
- (41) siekiant išvengti antrinės ir pakartotinės viktimizacijos, bauginimo ir keršto, išlaikomiems asmenims turėtų būti taikomos tokios pačios apsaugos priemonės kaip ir aukoms, išskyrus atvejus, kai yra požymių, kad išlaikomi asmenys neturi specialių poreikių. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar yra kokių nors požymių, kad išlaikomas asmuo neturi specialių apsaugos poreikių, nes, jei galima nustatyti, kad specialių apsaugos poreikių nėra, bet kokia priemonė, pagrįsta klaidinga prielaida dėl specialių apsaugos poreikių, būtų neproporcinga. Jaunesniems

⁽⁶⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

nei 18 metų išlaikytiniams dėl jų pažeidžiamumo kyla pavojus patirti emocinę žalą, kuri kenkia jų vystymuisi. Jai tai numatyta nacionalinėje teisėje, gali būti laikoma, kad panašus pavojus kyla ir kitiems išlaikytiniams;

- (42) aukoms dažnai reikia specialios paramos. Siekdamas užtikrinti, kad jos veiksmingai gautų paramos pasiūlymus, kompetentingos institucijos turėtų nukreipti aukas į atitinkamas paramos tarnybas. Tai visų pirma turėtų būti daroma tais atvejais, kai atlikus individualų vertinimą nustatyta, kad auka turi ypatingų paramos poreikių. Nustatant, ar nukreipti nukentėjusius vaikus į paramos tarnybas, pirmiausia vadovaujama geriausia tų aukų interesais, kaip nustatyta Chartijos 24 straipsnyje. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kompetentingų institucijų vykdomas susijusių asmens duomenų tvarkymas būtų grindžiamas teisės aktais, laikantis atitinkamų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 ⁽⁷⁾ nuostatų dėl duomenų tvarkymo teisėtumo ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/680 ⁽⁸⁾. Tokiuose teisės aktuose turėtų būti numatytos tinkamos asmens duomenų apsaugos priemonės, kuriomis būtų paisoma teisės į duomenų apsaugą esmės, ir nustatytos tinkamos ir konkrečios priemonės asmenų pagrindinėms teisėms ir interesams apsaugoti. Kai kompetentingos institucijos perduoda aukų asmens duomenis paramos tarnyboms aukų nukreipimo tikslais, jos turėtų užtikrinti, kad perduodami duomenys neviršytų to, kas būtina siekiant paramos tarnybas informuoti apie bylos aplinkybes, kad aukos gautų tinkamą paramą ir apsaugą. Paramos tarnybos asmens duomenis turėtų saugoti tik tiek, kiek būtina, ir bet kuriuo atveju ne ilgiau kaip 5 metus arba trumpesnę laikotarpį, jei tai nustatyta nacionalinėje teisėje, po paskutinio paramos tarnybos ir aukos kontakto;
- (43) valstybės narės turėtų imtis reikiamų priemonių, kad užtikrintų galimybę gauti skubius draudimo orderius, apribojančius ir apsaugos orderius, kad būtų užtikrinta veiksminga aukų ir išlaikomų asmenų apsauga;
- (44) nepakeičiant įtariamųjų ir nusikalstamą veiką padariusių asmenų suėmimo ir sulaikymo, kuriems ir toliau taikoma nacionalinė teisė, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad skubūs draudimo orderiai, apribojantys ir apsaugos orderiai galėtų būti išduodami tiesioginio pavojaus atvejais, pavyzdžiui, kai žala yra neišvengiama arba jau padaryta ir tikėtina, kad bus vėl padaryta, ir kad susidarius atitinkamai situacijai ir tuo atveju, jei pagal nacionalinę teisę tokie orderiai išduodami aukos prašymu, aukos būtų informuotos apie galimybę prašyti išduoti tokius orderius;
- (45) apsaugos orderiais, be kita ko, gali būti draudžiama nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui ar įtariamajam patekti į tam tikras vietas, artintis prie aukos ar išlaikomų asmenų arčiau nei nustatyta atstumu arba su šiais asmenimis susisiekti, be kita ko, naudojantis elektroninėmis sąsajomis. Apsaugos orderiais taip pat prireikus gali būti draudžiama turėti šaunamuosius ar mirtinus ginklus. Skubūs draudimo orderiai, apribojantys ir apsaugos orderiai turėtų būti išduodami konkrečiam laikotarpiui arba iki jų pakeitimo ar panaikinimo;
- (46) elektroninis stebėjimas suteikia galimybę, kai aktualu, užtikrinti skubių draudimo orderių, apribojančių ar apsaugos orderių laikymąsi, užfiksuoti tokių orderių ar teismo nutarčių pažeidimo įrodymus ir stiprinti nusikalstamą veiką padariusių asmenų priežiūrą. Kai įmanoma, tinkama ir aktualu, atsižvelgiant į bylos aplinkybes ir teisinį proceso pobūdį, turėtų būti apsvarstyta galimybė vykdyti elektroninį stebėjimą, kad būtų užtikrintas skubių draudimo orderių, apribojančių ir apsaugos orderių vykdymas. Kai vykdomas elektroninis stebėjimas, aukos visada turėtų būti informuojamos apie tokio stebėjimo galimybes ir apribojimus;
- (47) siekiant užtikrinti skubių draudimo orderių, apribojančių ir apsaugos orderių veiksmingumą, už tokių orderių pažeidimus turėtų būti taikomos sankcijos. Tos sankcijos gali būti baudžiamojo arba nebaudžiamojo pobūdžio ir gali apimti laisvės atėmimo bausmes, baudas ar kitas sankcijas, kurios yra veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Labai svarbu, kad aukos turėtų galimybę būti informuotos apie skubių draudimo orderių, apribojančių ar apsaugos orderių pažeidimą, kai toks pažeidimas gali turėti įtakos jų saugumui. Kadangi skubaus draudimo orderio,

⁽⁷⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽⁸⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

apribojančio ar apsaugos orderio pažeidimai gali padidinti riziką ir dėl to gali prireikti papildomos apsaugos, esant pranešimui apie pažeidimą prireikus reikėtų apsvarstyti galimybę peržiūrėti individualų vertinimą;

- (48) įrodymų apie ankstesnį seksualinį elgesį, aukos seksualinę orientaciją ir puošimasi ar aprangą teikimas siekiant kvestionuoti aukų patikimumą ir sutikimo nebuvimą seksualinio smurto atvejais, ypač išžaginimo atvejais, gali dar labiau įtvirtinti žalingus aukų stereotipus ir lemti pakartotinę ar antrinę viktimizaciją. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įrodymais, susijusiais su aukos ankstesniu seksualiniu elgesiu ar kitais su tuo susijusiais aukos privataus gyvenimo aspektais, galėtų būti leidžiama naudotis tik tuo atveju, jei tai būtina siekiant įvertinti konkretų klausimą nagrinėjamoje byloje arba siekiant pasinaudoti teise į gynybą;
- (49) atsižvelgiant į unikalios smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų ypatumus ir aplinkybes, teisėsaugos ir baudžiamojo persekiojimo institucijoms skirtos gairės yra tikrai naudingos. Atsižvelgiant į ypatingą aukų pažeidžiamumą, gairės, kaip su jomis turėtų būti elgiama kiekvienu proceso etapu, yra labai svarbios siekiant didinti informuotumą ir išvengti pakartotinės viktimizacijos kovojant su tų rūšių nusikalstamomis veikomis. Baudžiamojo persekiojimo institucijoms skirtos gairės gali būti pateikiamos ir kaip procedūrinis vadovas, ir kaip nuoroda į geriausią praktiką. Visų pirma dėl to, kaip užmegzti ryšį su aukomis ir kaip su jomis elgtis atsižvelgiant į unikalios su jomis susijusias aplinkybes ir jų patirtį, specializuotos moterims skirtos tarnybos gali teikti ekspertų konsultacijas ir rekomendacijas, pagrįstas jų kasdieniais ryšiais su aukomis. Valstybės narės raginamos konsultuotis ir bendradarbiauti su specializuotomis moterims skirtomis tarnybomis rengiant ir peržiūrint tokias gaires. Valstybės narės turėtų peržiūrėti savo gaires teisėsaugos ir baudžiamojo persekiojimo institucijoms, kai įvyksta svarbių pokyčių jų teisinėse sistemose arba apskritai visuomenėje. Tai galėtų apimti atvejus, kai iš esmės keičiami galiojantys įstatymai ar nusistovėjusi teismų praktika arba atsiranda naujų smurto tendencijų ar formų, visų pirma tais atvejais, kai dėl technologinių pokyčių atsiranda naujų kibernetinio smurto formų;
- (50) atsižvelgiant į smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų sudėtingumą ir sunkumą, taip pat į specialius aukų poreikius, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad paskirtosios įstaigos teiktų papildomą paramą ir užkirstų kelią tokiems nusikaltimams. Atsižvelgiant į nacionalinių lygybės įstaigų, įsteigtų pagal Tarybos direktyvą 2004/113/EB⁽⁹⁾ bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2006/54/EB⁽¹⁰⁾ ir 2010/41/ES⁽¹¹⁾, patirtį diskriminacijos dėl lyties srityje, jos yra puikiai pasirengusios atlikti šias užduotis. Kad tos įstaigos galėtų veiksmingai vykdyti savo užduotis, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad joms būtų skirta pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių;
- (51) tam tikrų nusikalstamų veikų, kurioms taikoma ši direktyva, atveju padidėja pakartotinės, užsitęsios ar net nuolatinės viktimizacijos rizika. Ši rizika visų pirma kyla dėl nusikalstamų veikų, susijusių su prieigos prie medžiagos, gautos vykdant tam tikrus kibernetinio smurto nusikaltimus, suteikimu pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas, atsižvelgiant į tai, kaip lengvai ir greitai tokia medžiaga gali būti platinama dideliu mastu, ir į sunkumus, su kuriais dažnai susiduriama siekiant pašalinti tokią medžiagą. Ši rizika paprastai išlieka net ir priėmus apkaltinamąjį nuosprendį. Todėl, siekiant veiksmingai apsaugoti tų nusikaltimų aukų teises, valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių, skirtų atitinkamai medžiagai greitai pašalinti. Atsižvelgiant į tai, kad pašalinti medžiagą jos šaltinio vietoje ne visada yra įmanoma, pavyzdžiui, dėl teisinių ar praktinių sunkumų, susijusių su nurodymo pašalinti turinį vykdymu ar vykdymo užtikrinimu, valstybėms narėms taip pat turėtų būti leidžiama numatyti priemones, skirtas greitai užblokuoti prieigą prie tokios medžiagos;
- (52) šios direktyvos nuostatos dėl nurodymų ir kitų priemonių pašalinti atitinkamą medžiagą ir blokuoti prieigą prie jos neturėtų daryti poveikio atitinkamoms Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/2065⁽¹²⁾ nustatytoms taisyklėms. Visų pirma tie nurodymai turėtų atitikti draudimą nustatyti bendrus stebėsenos ar aktyvaus faktų

⁽⁹⁾ 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2004/113/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo (OL L 373, 2004 12 21, p. 37).

⁽¹⁰⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (OL L 204, 2006 7 26, p. 23).

⁽¹¹⁾ 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/41/ES dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 86/613/EEB (OL L 180, 2010 7 15, p. 1).

⁽¹²⁾ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1).

nustatymo įpareigojimus ir konkrečius to reglamento reikalavimus, susijusius su nurodymais pašalinti neteisėtą turinį internete;

- (53) priemonės, skirtos medžiagai greitai pašalinti arba greitai užblokuoti prieigą prie jos, visų pirma turėtų apimti įgaliojimus nacionalinėms institucijoms duoti nurodymus prieglobos paslaugų teikėjams pašalinti vieną ar daugiau konkrečių atitinkamos medžiagos vienetų arba užblokuoti prieigą prie jų. Nacionalinės institucijos taip pat turėtų galėti duoti nurodymus kitiems atitinkamiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams užblokuoti prieigą;
- (54) bet kokios pašalinimo arba prieigos blokavimo priemonės, įskaitant visų pirma nurodymus pašalinti medžiagą arba blokuoti prieigą prie jos, gali daryti poveikį kitų šalių nei aukos, pavyzdžiui, turinio teikėjų, prieglobos paslaugų teikėjų, kurių paslaugomis gali būti naudojamos, ir tų paslaugų galutinių naudotojų teisėms ir interesams, taip pat bendrajam interesui. Todėl reikėtų užtikrinti, kad tie nurodymai galėtų būti priimti ir kitų priemonių galėtų būti imtasi tik skaidriai ir kad būtų numatytos tinkamos apsaugos priemonės, siekiant užtikrinti, kad jos neviršytų to, kas būtina ir proporcinga, būtų užtikrintas teisinis tikrumas, kad prieglobos paslaugų teikėjai, kiti atitinkami tarpininkavimo paslaugų teikėjai ir turinio teikėjai galėtų pasinaudoti teise į veiksmingą teisminių teisių gynimą pagal nacionalinę teisę ir būtų užtikrinta tinkama visų susijusių teisių ir interesų, įskaitant visų susijusių šalių pagrindines teises pusiausvyra laikantis Chartijos. Svarbu kiekvienu konkrečiu atveju atidžiai įvertinti visas susijusias teises ir interesus;
- (55) atsižvelgiant į galimą medžiagos, kurios atžvilgiu pagal šią direktyvą gali būti taikomi nurodymai ar kitos priemonės, siekiant ją pašalinti arba užblokuoti prieigą prie jos, svarbą tiriant atitinkamas nusikalstamas veikas arba vykdant baudžiamąjį persekiojimą už jas pagal baudžiamąją teisę, reikėtų imtis reikiamų priemonių, kad prireikus kompetentingos institucijos galėtų gauti tokią medžiagą arba ją išsaugoti. Tos priemonės galėtų būti, pavyzdžiui, reikalavimas, kad atitinkami prieglobos paslaugų teikėjai arba kiti atitinkami tarpininkavimo paslaugų teikėjai perduotų medžiagą toms institucijoms arba saugotų medžiagą ribotą laikotarpį, kuris neviršija to, kas būtina. Bet kokiomis tokiomis priemonėmis turėtų būti užtikrintas medžiagos saugumas, jos turėtų neviršyti to, kas pagrįsta ir proporcinga, ir atitikti taikytinas asmens duomenų apsaugos taisykles;
- (56) siekiant išvengti antrinės viktimizacijos, aukoms turėtų būti suteikta galimybė gauti žalos atlyginimą baudžiamojo proceso metu;
- (57) specializuotos paramos tarnybos turėtų teikti paramą visų formų smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje, įskaitant seksualinį smurtą, moterų lyties organų žalojimą, priverstinę santuoką, priverstinį abortą ir sterilizaciją, seksualinį priekabiavimą ir įvairių formų kibernetinį smurtą, aukoms. Specializuotos paramos paslaugos aukoms turėtų būti siūlomos neatsižvelgiant į tai, ar jos pateikė oficialų skundą;
- (58) specializuotos paramos paslaugos aukoms turėtų būti teikiamos atsižvelgiant į jų specialius poreikius. Tokią paramą turėtų teikti tos pačios lyties asmuo, kai to prašoma arba kai tai tinkama ir kai toks asmuo yra. Remiantis Direktyvoje 2012/29/ES nustatytais reikalavimais, teisinę sistemą reikia papildyti siekiant užtikrinti, kad specializuotoms paramos tarnyboms būtų suteiktos visos būtinos priemonės, kad aukoms būtų teikiama tikslinė ir integruota parama, atsižvelgiant į jų specialius poreikius. Tokios paslaugos galėtų būti teikiamos papildant bendrąsias paramos aukoms paslaugas arba jos turėtų būti neatskiriama bendrųjų paramos aukoms paslaugų dalis; joms teikti gali reikėti pasitelkti esamus subjektus, teikiančius specializuotą paramą, pavyzdžiui, specializuotas paramos moterims tarnybas. Specializuotą paramą galėtų teikti viešosios institucijos, paramos aukoms organizacijos ar kitos nevyriausybinės organizacijos, atsižvelgiant į valstybių narių geografiją ir demografinę sudėtį. Tokioms institucijoms ar organizacijoms turėtų būti skirta pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Tais atvejais, kai paslaugas teikia nevyriausybinės organizacijos, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jos gautų atitinkamą finansavimą;
- (59) specializuotos moterims skirtos tarnybos gali atlikti labai svarbų vaidmenį teikiant konsultacijas ir paramą aukoms, įskaitant moterų paramos centrus, moterų prieglaudą, pagalbos linijas, išžaginimo aukų krizių centrus, seksualinio smurto aukų nukreipimo centrus ir pirminės prevencijos tarnybas. Tokias tarnybas gali administruoti ir nevyriausybinės moterų vadovaujamos organizacijos;
- (60) aukos paprastai turi įvairių apsaugos ir paramos poreikių. Siekdamas juos veiksmingai patenkinti, valstybės narės turėtų teikti specializuotas paramos paslaugas tose pačiose patalpose, toms paslaugoms koordinuoti pasitelkiant kontaktinį punktą arba sudarant sąlygas naudotis tokiomis paslaugomis per vieno langelio principu veikiančią internetinę prieigą. Suteikus vieno langelio principu veikiančią internetinę prieigą būtų užtikrinta, kad specializuotos

paramos paslaugos būtų pasiekiamos ir atokiose vietovėse esančioms aukoms arba aukoms, kurios negali fiziškai pasiekti tokių specializuotų paramos paslaugų. Vieno langelio principu veikianči internetinė prieiga turėtų apimti bent bendrą atnaujinamą interneto svetainę, kurioje būtų teikiama visa reikiama informacija apie esamas paramos ir apsaugos paslaugas ir būtų nukreipiama į prieigą prie tokių paslaugų. Tokia interneto svetainė turėtų atitikti prieinamumo negalią turintiems asmenims reikalavimus;

- (61) atsižvelgiant į patirtą traumą, aukos turi unikalių pagalbos poreikių. Specializuotos paramos tarnybos turėtų teikti aukoms pagalbą, kuri jas įgalina ir padeda joms atsigauti. Turėtų būti teikiama pakankamai specializuotų paramos paslaugų ir jos turėtų būti tinkamai paskirstytos kiekvienos valstybės narės teritorijoje, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės geografinę sudėtį, taip pat į internetinių priemonių pasiūlą. Šiuo tikslu specializuota parama, kai įmanoma, turėtų būti teikiama aukai suprantama kalba ir atsižvelgiant į jos amžių;
- (62) specializuotos paramos tarnybos, įskaitant prieglaudas ir išžaginimo aukų krizių centrus, turėtų būti laikomos būtinomis krizių ir nepaprastosios padėties atvejais, įskaitant sveikatos krizes. Turėtų būti siekiama šias paslaugas toliau teikti esant tokioms situacijoms, kai daugėja smurto artimoje aplinkoje ir smurto prieš moteris atvejų;
- (63) pagalba ir parama aukoms turėtų būti teikiama prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir atitinkamą laikotarpį po jo, pavyzdžiui, tais atvejais, kai vis dar reikia medicininio gydymo siekiant pašalinti sunkius fizinius ar psichologinius smurto padarinius arba jei kyla pavojus aukos saugumui, visų pirma dėl aukos pareiškimų tame procese;
- (64) atsižvelgiant į traumuojančią seksualinio smurto, įskaitant išžaginimą, pobūdį, paslaugas turi teikti kvalifikuoti ir specializuoti darbuotojai. Seksualinio smurto aukoms reikalinga skubi parama patyrus traumą, taip pat skubi teismo ekspertizė, kad būtų galima užfiksuoti būsimam baudžiamajam persekiojimui reikalingus įrodymus. Turėtų būti pakankamai išžaginimo aukų krizių centrų ar seksualinio smurto aukų nukreipimo centrų ir jie turėtų būti tinkamai išdėstyti kiekvienos valstybės narės teritorijoje, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės geografinę sudėtį. Tokie centrai gali būti esamos valstybės narės sveikatos priežiūros sistemos dalis. Moterų lyties organų žalojimo aukoms, kurios dažnai yra mergaitės, taip pat paprastai reikalinga tikslinė parama. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti šioms aukoms pritaikytos tikslinės paramos teikimą. Atsižvelgiant į unikalios tokių nusikaltimų aukų aplinkybes ir jų pažeidžiamumą, tokia specializuota parama turėtų būti teikiama laikantis aukščiausių privatumo ir konfidencialumo standartų;
- (65) pagal direktyvas 2004/113/EB, 2006/54/EB ir 2010/41/ES seksualinis priekabiavimas darbe laikomas diskriminacijos dėl lyties forma. Seksualinis priekabiavimas darbe turi didelių neigiamų pasekmių tiek aukoms, tiek darbdaviams. Kai pagal nacionalinę teisę seksualinis priekabiavimas darbe yra atskirai kriminalizuotas, tiek aukoms, tiek darbdaviams turėtų būti teikiamos vidaus arba išorės konsultavimo paslaugos. Tokios paslaugos turėtų apimti informaciją apie būdus, kaip tinkamai reaguoti į seksualinio priekabiavimo darbe atvejus ir apie esamas teisių gynimo priemones, siekiant pašalinti nusikalstamą veiką padariusį asmenį iš darbo vietos;
- (66) valstybės narės raginamos užtikrinti, kad nacionalinės pagalbos linijos būtų prieinamos nemokamai Sąjungos lygmeniu suderintu numeriu, t. y. 116 016, greta esamų nacionalinių numerių, ir kad tomis linijomis būtų galima naudotis visą parą. Visuomenė turėtų būti tinkamai informuojama apie tokio suderinto numerio egzistavimą ir naudojimą. Turėtų būti sudarytos sąlygos tokias pagalbos linijas valdyti specializuotoms paramos tarnyboms, įskaitant specializuotas paramos moterims tarnybas, remiantis nacionaline praktika. Esami pagalbos linijos paslaugų teikėjai, įskaitant nevyriausybinės organizacijos, turi didelę tokių paslaugų teikimo patirtį. Per tokias pagalbos linijas teikiama parama turėtų apimti konsultacijas krizės atveju ir informacijos teikimą aukoms apie tiesiogines paslaugas, pavyzdžiui, prieglaudas, specialistų paramos tarnybas, kitas atitinkamas socialines ir sveikatos priežiūros tarnybas ar policiją. Per tokias pagalbos linijas teikiama parama turėtų apimti konsultavimą ištikus krizei ir informacijos aukoms teikimą apie tiesioginės paramos tarnybas, pavyzdžiui, prieglaudas, specializuotas paramos tarnybas, kitas atitinkamas socialines ir sveikatos apsaugos tarnybas ar policiją. Paramos nusikaltimų aukoms linijos turėtų turėti galimybę nukreipti aukas į specializuotas paramos tarnybas ir (arba) specializuotas pagalbos linijas, kai to reikia ir prašoma;
- (67) prieglaudų ir kitų tinkamų nusikaltimų aukoms teikiamų laikino apgyvendinimo vietų vaidmuo apsaugant aukas nuo smurto yra labai svarbus. Prieglaudas turėtų ne tik užtikrinti saugią buvimo vietą, bet ir teikti reikiamą paramą, susijusią su tarpusavyje susijusiomis problemomis dėl aukų sveikatos, įskaitant psichikos sveikatą, finansinės padėties ir jų vaikų gerovės, galiausiai parengiant aukas savarankiškam gyvenimui. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų pakankamas prieglaudų ir kitų tinkamų laikinų apgyvendinimo vietų skaičius. Vartojant terminą „pakankamas skaičius“ siekiama užtikrinti, kad būtų patenkinti visų aukų poreikiai, tiek kalbant apie prieglobsčio

vietas, tiek apie specializuotą paramą. Europos Tarybos darbo grupės kovai su smurtu prieš moteris, įskaitant smurtą artimoje aplinkoje, 2008 m. rugsėjo mėn. galutinėje veiklos ataskaitoje rekomenduojama užtikrinti saugų apgyvendinimą specializuotose moterų prieglaudose, kurios būtų prieinamos kiekviename regione ir kuriose būtų numatyta 10 000 gyventojų tenkanti viena šeimos vieta. Tačiau vietų prieglaudose skaičius turėtų priklausyti nuo realaus faktinių poreikių įvertinimo. Tokiose prieglaudose esančių aukų tapatybė turėtų likti konfidenciali, kad būtų užtikrintas moterų saugumas. Prieglaudos turėtų būti pritaikytos specialioms moterų poreikiams, be kita ko, kuriant tik moterims skirtas prieglaudas. Prieglaudos ir kitos tinkamos laikino apgyvendinimo vietos turėtų būti prieinamos jaunesniems kaip 18 metų išlaikomiems asmenims. Vis dėlto tokiose prieglaudose ir apgyvendinimo vietose esančių aukų saugumas ir gerovė tebėra svarbiausias prioritetas, visų pirma tais atvejais, kai dėl to aukos ir išlaikomi asmenys, kurie yra beveik sulaukę pilnametystės, turėtų bendrą būstą. Tais atvejais, kai prieglaudos nėra nemokamos ir valstybės narės prašo aukų indėlio, kai jos apgyvendinamos prieglaudose ar laikino apgyvendinimo vietose, tas indėlis turėtų būti prieinamo dydžio ir netrukdyti aukoms apsistoti prieglaudoje ar laikino apgyvendinimo vietoje. Prieglaudos turėtų pasirūpinti, kad jose dirbtų apmokyti ir specializuoti darbuotojai, kurie galėtų bendrauti su aukomis ir jas parenti;

- (68) siekiant veiksmingai kovoti su neigiamomis pasekmėmis vaikams, paramos vaikams priemonės turėtų apimti specializuotas psichologines konsultacijas, pritaikytas vaiko amžiui, raišos poreikiams ir individualioms aplinkybėms, prireikus kartu su vaikų sveikatos priežiūra, ir jos turėtų būti teikiamos iš karto, kai kompetentingos institucijos turi pagrįstų priežasčių manyti, kad vaikai galėjo būti aukomis, įskaitant atvejus, kai vaikai tampa liudininkais. Teikiant paramą vaikams pirmiausia turėtų būti atsižvelgiama į Chartijos 24 straipsnyje nustatytas vaiko teises;
- (69) atsižvelgdamos į visą gyvenimą išliekančias smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje pasekmes vaikams, kai vienas iš jų tėvų nužudomas įvykdžius tokius nusikaltimus, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tokie vaikai galėtų visapusiškai pasinaudoti šia direktyva, visų pirma taikydamos tikslines apsaugos ir paramos priemones, be kita ko, bet kokio atitinkamo teismo proceso metu;
- (70) siekiant užtikrinti vaikų saugumą per galimus susitikimus su nusikalstamą veiką padariusiu asmeniu ar įtariamuoju, kuris yra tėvų pareigų turėtojas, turintis bendravimo teises, kaip nustatyta pagal taikytinas nacionalinės civilinės teisės taisykles, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šiam tikslui būtų skirto prižiūrimos neutralios vietos, įskaitant vaikų apsaugos ar gerovės įstaigas, kad tokie susitikimai vyktų atsižvelgiant į geriausius vaiko interesus. Prireikus susitikimuose turėtų dalyvauti vaikų apsaugos ar gerovės pareigūnai. Kai būtina suteikti laikiną būstą, vaikai pirmiausia turėtų būti apgyvendinami kartu su tėvų pareigų turėtoju, kuris nėra nusikalstamą veiką padaręs asmuo ar įtariamasis. Visuomet turėtų būti atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus;
- (71) sąveikinę diskriminaciją patiriančioms aukoms kyla didesnė rizika patirti smurtą. Tokios aukos galėtų būti neįgalios moterys, išlaikomo gyventojų statusą ar leidimą turinčios moterys, dokumentų neturinčios migrantės, tarptautinės apsaugos prašytojos, nuo ginkluotų konfliktų bėgančios moterys, benamystės paveiktos moterys, rasinėms ar etninėms mažumoms priklausančios moterys, kaimo vietovėse gyvenančios moterys, prostitucija užsiimančios moterys, mažas pajamas gaunančios moterys, sulaukytos moterys, lesbietės, gėjai, biseksualūs, translyčiai ar interseksualūs asmenys, vyresnio amžiaus moterys arba moterys, turinčios su alkoholio ir narkotikų vartojimu susijusių sutrikimų. Todėl sąveikinę diskriminaciją patiriančioms aukoms turėtų būti teikiama speciali apsauga ir parama;
- (72) negalią turinčios moterys patiria neproporcingai daug smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje ir dėl negalios dažnai patiria sunkumų siekdamas pasinaudoti apsaugos ir paramos priemonėmis. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jos galėtų visapusiškai naudotis šioje direktyvoje nustatytais teisėmis tokiomis pačiomis sąlygomis kaip kiti asmenys, kartu skirdamos deramą dėmesį tokių aukų ypatingam pažeidžiamumui ir sunkumams, su kuriais jos gali susidurti kreipdamosi pagalbos;
- (73) smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos veiksmai turėtų būti grindžiami visapusišku metodu, kurį sudarytų pirminės, antrinės ir tretinės prevencinės priemonės. Pirminėmis prevencinėmis priemonėmis turėtų būti siekiama užkirsti kelią smurtui ir jos galėtų apimti tokius veiksmus kaip informuotumo didinimo kampanijos ir tikslinės švietimo programos, siekiant gerinti plačiosios visuomenės supratimą apie įvairias visų formų smurto apraiškas ir jo pasekmes, taip pat nuo ankstyvo amžiaus didinti žinias apie sutikimą tarpasmeniniuose santykiuose. Antrinėmis prevencinėmis priemonėmis turėtų būti siekiama anksti aptikti smurto atvejus ir ankstyvame etape užkirsti kelią jo progresavimui ar eskalavimui. Vykiant tretinę prevenciją daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama pakartotinių nusikaltimų ir pakartotinės viktimizacijos prevencijai ir tinkamam smurto padarinių valdymui, be to, ji galėtų apimti stebėtojų intervencijas, ankstyvosios intervencijos centrų ir intervencinių programų skatinimą;

- (74) valstybės narės turėtų imtis tinkamų prevencinių priemonių. Tokios priemonės gali apimti informuotumo didinimo kampanijas, kuriomis kovojama su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje. Prevencija taip pat gali būti vykdoma formaliojo švietimo srityje, visų pirma stiprinant lytinį švietimą, socialinius bei emocinius gebėjimus ir empatiją, taip pat mokantis, kaip kurti sveikus ir pagarbius santykius. Atsižvelgdamos į kalbos barjerą ir skirtingus raštingumo bei gebėjimų lygius, valstybės narės turėtų daugiausia dėmesio skirti tikslinėms priemonėms, orientuotoms į didesnės rizikos grupes, įskaitant vaikus, atsižvelgiant į jų amžių bei brandą, negalią turinčius asmenis, alkoholio ir narkotikų vartojimo sutrikimų turinčius asmenis ir lesbietės, gėjus, biseksualius, translyčius ar interseksualius asmenis;
- (75) valstybės narės turėtų imtis priemonių, kad užkirstų kelią žalingų lyčių stereotipų plėtojimuisi, siekiant panaikinti moterų nevisavertiškumo idėją ar stereotipinius moterų ir vyrų vaidmenis. Tai taip pat galėtų būti priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad kultūra, papročiai, religija, tradicijos ar garbė nebūtų suvokiami kaip smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų pateisinimo ar švelnesnių bausmių už juos priežastis. Prevencinėmis priemonėmis vyrai ir berniukai turėtų būti skatinami rodyti teigiamą ir sektingą pavyzdį siekiant remti vyrų ir moterų lygybę, tačiau taip pat turėtų būti siekiama įveikti stereotipus, kurie trukdo vyrams prašyti pagalbos susidūrus su prieš juos nukreiptu smurtu. Atsižvelgiant į tai, kad vaikai nuo labai ankstyvo amžiaus susiduria su lyčių vaidmenimis, kurie formuoja jų savęs suvokimą ir daro įtaką jų akademiniais bei profesiniams pasirinkimams, taip pat jų, kaip moterų ir vyrų, vaidmens lūkesčiams visą gyvenimą, labai svarbu ankstyvuojant ugdymo ir priežiūros etapu kovoti su lyčių stereotipais;
- (76) siekiant sutelkti išteklius ten, kur jų labiausiai reikia, reikalavimas imtis prevencinių priemonių informuotumui apie moterų lyties organų žalojimą ir priverstines santuokas didinti ir tų priemonių mastas turėtų atitikti asmenų, kuriems gresia tokia praktika arba kuriems tokia praktika daro poveikį, skaičių atitinkamoje valstybėje narėje;
- (77) siekiant užtikrinti, kad aukos būtų nustatytos ir gautų tinkamą paramą ir apsaugą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pareigūnai, kurie, tikėtina, bendraus su aukomis, būtų mokomi ir jiems būtų teikiama tikslinė informacija. Teisminių institucijų darbuotojams turėtų būti taikomas reikalavimas dalyvauti tokiuose mokymuose tik tuo atveju, jei tikėtina, kad jie turės kontaktą su aukomis, ir tik tokiu lygmeniu, kuris atitiktų jų kontaktą su aukomis. Turėtų būti skatinama rengti mokymus advokatams, prokurorams bei teisėjams ir specialistams, kurie teikia paramos aukoms ar atkuriamojo teisingumo paslaugas. Šis reikalavimas turėtų apimti mokymus apie specialias paramos aukoms tarnybas, į kurias turėtų būti nukreiptos aukos, arba specialistams, kurie dirbdami daugiausia dėmesio skiria specialių poreikių turinčioms aukoms, skirtus mokymus ir, prireikus, specialius psichologinius mokymus. Mokymai turėtų atitikamai apimti bauginimo, pakartotinės ir antrinės viktimizacijos riziką ir prevenciją, taip pat aukų apsaugos ir paramos priemonių prieinamumą. Siekiant užkirsti kelią seksualiniam priekabiavimui darbe ir tinkamai su juo kovoti, mokymas taip pat turėtų būti teikiamas priežiūros funkcijas atliekantiems asmenims, kai seksualinis priekabiavimas darbe yra atskirai kriminalizuotas pagal nacionalinę teisę. Tie asmenys taip pat turėtų gauti informacijos apie trečiųjų šalių smurto riziką. Trečiųjų šalių smurtas – tai smurtas, kurį darbuotojai gali patirti darbo vietoje ir kurį vykdo ne bendradarbiai, o kiti asmenys; toks smurtas apima tokius atvejus kaip pacientų seksualinis priekabiavimas prie slaugytojų;
- (78) siekdamas nustatyti visapusišką požiūrį į visų formų smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevenciją ir kovą su juo, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad atitinkamiems pareigūnams ir specialistams būtų rengiami mokymai apie koordinuotą daugiadalykį bendradarbiavimą, siekiant užtikrinti, kad atitinkamos valdžios įstaigos ir institucijos greitai nagrinėtų perduotas bylas ir kad atitinkami specialistai, be kita ko, medicinos, teisės, švietimo ar socialinių paslaugų srityse, dalyvautų nagrinėjant tokius atvejus. Dėl to, kaip tokie mokymai turėtų būti organizuojami, turėtų spręsti pačios valstybės narės. Šioje direktyvoje nustatytos pareigos neturėtų būti aiškinamos kaip kišimasis į aukštojo mokslo įstaigų autonomiją;
- (79) siekdamas spręsti nepakankamo pranešimo apie nusikaltimus problemą valstybės narės, rengdamos mokymus, visų pirma susijusių su žalingais lyčių stereotipais, taip pat nusikaltimų prevencijos klausimais, taip pat turėtų palaikyti ryšius su teisėsaugos institucijomis, atsižvelgiant į tai, kad jos paprastai palaiko glaudžius ryšius su grupėmis, kurioms gresia smurtas, ir aukomis;
- (80) siekiant užkirsti kelią smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikaltimų vykdymui ir kuo labiau sumažinti jų riziką, arba užkirsti kelią recidyvui ir kuo labiau sumažinti jo riziką, turėtų būti parengtos intervencinės programos. Intervencines programas turėtų įgyvendinti kvalifikuoti ir įgudę specialistai. Intervencinėmis programomis turėtų būti konkrečiai siekiama užtikrinti saugius santykius ir mokyti nusikalstamą veiką padariusius asmenis arba tuos, kurie yra linkę nusikalsti, kaip asmeniniuose santykiuose elgtis nesmurtaujant ir kaip kovoti su

smurtiniais elgesio modeliais. Valstybės narės, rengdamos intervencines programas, galėtų naudotis Europos lyčių lygybės instituto parengtais bendrais standartais ir gairėmis;

- (81) smurto nusikaltimų, patenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, atveju informacija apie esamas intervencines programas turėtų būti teikiama nusikalstamą veiką padariusiems asmenims arba įtariamiesiems dėl tokios nusikalstamos veikos, kuriems taikomas skubus draudimas, apribojantis ar apsaugos orderis;
- (82) kalbant apie išžaginimo nusikaltimus, nusikalstamą veiką padarę asmenys turėtų būti skatinami dalyvauti intervencinėse programose, kad būtų sumažinta recidyvo rizika;
- (83) valstybės narės turėtų priimti ir įgyvendinti veiksmingą, visapusišką ir koordinuotą politiką, apimančią visas reikiamas priemones, skirtas visų formų smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijai ir kovai su juo. Įgyvendinant šias politikos priemones daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama aukų teisėms. Valstybės narės turėtų turėti galimybę savo nuožiūra nuspręsti, kurios institucijos būtų paskirtos arba įsteigtos kaip oficialios įstaigos, atsakingos už politikos ir priemonių, skirtų visų formų smurto, kuriam taikoma ši direktyva, prevencijai ir kovai su juo, koordinavimą, įgyvendinimą, stebėjimą ir vertinimą, laikantis valstybių narių procesinės autonomijos principo, su sąlyga, kad tokios institucijos turės reikiamą kompetenciją šioje direktyvoje numatytoms užduotims atlikti. Valstybės narės turėtų užtikrinti minimalų koordinavimą centriniu lygmeniu ir, kai tinkama, regioniniu ar vietos lygmeniu, laikantis nacionalinės teisės ir nedarant poveikio galių pasiskirstymui kiekvienoje valstybėje narėje. Toks koordinavimas galėtų būti įtrauktas į nacionalinius veiksmų planus;
- (84) pilietinės visuomenės organizacijos, įskaitant su aukomis dirbančias nevyriausybinės organizacijas, apima įvairius subjektus, atliekančius įvairius vaidmenis ir turinčius įvairius įgaliojimus. Tokios organizacijos teikia vertingų ekspertinių žinių, o jų dalyvavimas ir indėlis galėtų būti naudingi formuojant ir įgyvendinant viešosios politikos priemones bei vykdant susijusius jų stebėjimo procesus;
- (85) siekdamas kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje, valstybės narės turėtų priimti nacionalinius veiksmų planus;
- (86) siekiant užtikrinti, kad šioje direktyvoje nurodytų kibernetinio smurto nusikaltimų aukos galėtų veiksmingai naudotis savo teisėmis į neteisėtos medžiagos, susijusios su tokiais nusikaltimais, pašalinimą, valstybės narės turėtų skatinti savireguliaciniam grindžiamam atitinkamų tarpininkavimo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą. Tam, kad tokia medžiaga būtų anksti aptinkama ir veiksmingai pašalinta ir kad tokių nusikaltimų aukoms būtų teikiama tinkama pagalba ir parama, valstybės narės taip pat turėtų sudaryti palankesnes sąlygas nustatyti savanoriškas savireguliacinio priemonės arba didinti informuotumą apie esamas savireguliacinio priemonės, pavyzdžiui, elgesio kodeksus. Tokios palankesnės sąlygos turėtų apimti savireguliacinio priemonės, skirtas sisteminei rizikai nustatyti, visų pirma siekiant sustiprinti kovos su kibernetiniu smurtu mechanizmus ir gerinti tokių tarpininkavimo paslaugų teikėjų darbuotojų, kurie dalyvauja smurto prevencijos veikloje ir teikia pagalbą bei paramą aukoms, mokymą. Tokios savireguliacinio priemonės galėtų papildyti veiksmus Sąjungos lygmeniu, visų pirma numatytus pagal Reglamentą (ES) 2022/2065;
- (87) keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais ir konsultavimasis atskirais atvejais pagal Eurojusto, Europos teisminio tinklo baudžiamosiose bylose ir kitų atitinkamų Sąjungos agentūrų įgaliojimus galėtų būti labai vertingas užkertant kelią visų formų smurtui prieš moteris ir smurtui artimoje aplinkoje bei kovojant su juo;
- (88) politika, kuria siekiama tinkamai kovoti su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje, gali būti formuojama tik remiantis išsamiais ir palyginamais suskirstytais duomenimis. Siekiant veiksmingai stebėti pokyčius valstybėse narėse, valstybės narės taip pat raginamos reguliariai vykdyti apklausas. Tai būtų galima daryti naudojant suderintą Komisijos (Eurostato) metodiką;
- (89) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šios direktyvos tikslais renkami duomenys neviršytų to, kas tikrai būtina siekiant remti smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje paplitimo ir tendencijų stebėseną ir rengti naujas šios srities politikos strategijas. Valstybės narės turėtų teikti reikiamus duomenis Europos lyčių lygybės institutui, kad būtų sudarytos sąlygos palyginti šiuos duomenis, atlikti jų vertinimą ir analizę Sąjungos lygmeniu;

- (90) bet koks asmens duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą, įskaitant kompetentingų institucijų keitimąsi asmens duomenimis arba jų perdavimą, turi būti vykdomas laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvų 2002/58/EB⁽¹³⁾ ir (ES) 2016/680. Bet koks Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų vykdomas asmens duomenų tvarkymas turi būti vykdomas laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) 2016/794⁽¹⁴⁾, (ES) 2018/1725⁽¹⁵⁾ ir (ES) 2018/1727⁽¹⁶⁾ ir arba bet kurių kitų taikytinų Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių;
- (91) šia direktyva nustatomos minimalios taisyklės, todėl valstybės narės gali priimti arba toliau taikyti griežtesnes baudžiamosios teisės taisykles, susijusias su nusikalstamų veikų ir bausmių apibrėžtimi smurto prieš moteris srityje. Kalbant apie šios direktyvos nuostatas dėl aukų teisių, valstybės narės gali įvesti arba toliau taikyti nuostatas, kuriomis nustatomi aukštesni standartai, įskaitant nuostatas, kuriomis užtikrinama aukštesnio lygio aukų apsauga ir parama joms;
- (92) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui artimoje aplinkoje ir su juo kovoti visoje Sąjungoje remiantis bendromis minimaliomis taisyklėmis, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (93) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį 2022 m. birželio 22 d. raštu Airija pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;
- (94) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (95) vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 1 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę 2022 m. balandžio 5 d.,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šia direktyva nustatomos smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo taisyklės. Ja nustatomos minimalios taisyklės dėl:
- a) nusikalstamų veikų ir bausmių apibrėžties seksualinio moterų ir vaikų išnaudojimo ir kompiuterinių nusikaltimų srityse;
- b) visų formų smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje aukų teisių prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir tinkamą laikotarpį jam pasibaigus;

⁽¹³⁾ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

⁽¹⁴⁾ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53).

⁽¹⁵⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

⁽¹⁶⁾ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto) ir kuriuo pakeičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2002/187/TVR (OL L 295, 2018 11 21, p. 138).

c) aukų apsaugos ir paramos joms, prevencijos ir ankstyvosios intervencijos.

2. 3–7 skyriai taikomi visoms smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų aukoms, nepriklausomai nuo jų lyties. Tokios aukos yra visos pagal 2 skyrių kriminalizuojamų veiksmų aukos ir bet kurių kitų smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje veiksmų, kurie yra kriminalizuojami pagal kitus Sąjungos teisės aktus arba nacionalinę teisę, aukos.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) smurtas prieš moteris – visi smurto dėl lyties veiksmai, nukreipti prieš moterį ar mergaitę dėl to, kad ji yra moteris ar mergaitė, arba nuo kurių neproporcingai kenčia moterys ar mergaitės, dėl kurių padaroma arba gali būti padaryta fizinė, seksualinė, psichologinė ar ekonominė žala ar sukeliama kančios, įskaitant grasinimus tokiais veiksmais, prievartą ar savavališką laisvės atėmimą, vykdomus tiek viešai, tiek privačiame gyvenime;
- b) smurtas artimoje aplinkoje – visi fizinio, seksualinio, psichologinio ar ekonominio smurto veiksmai, vykdomi šeimoje ar namų ūkyje, nepriklausomai nuo biologinių ar teisinių šeimos ryšių, arba tarp buvusių ar esamų sutuoktinių ar partnerių, neatsižvelgiant į tai, ar nusikalstamą veiką padaręs asmuo gyvena ar gyveno toje pačioje gyvenamojoje vietoje kaip auka, ar ne;
- c) auka – asmuo, neatsižvelgiant į jo lytį, kuris patyrė žalą, tiesiogiai kilusią dėl smurto prieš moteris arba smurto artimoje aplinkoje veiksmų, įskaitant vaikus, kurie patyrė žalą, nes tapo smurto artimoje aplinkoje liudininkais;
- d) prieglobos paslaugų teikėjas – prieglobos paslaugų, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2022/2065 3 straipsnio g punkto iii papunktyje, teikėjas;
- e) tarpininkavimo paslaugų teikėjas – tarpininkavimo paslaugų, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2022/2065 3 straipsnio g punkte, teikėjas;
- f) vaikas – jaunesnis nei 18 metų amžiaus asmuo;
- g) išlaikomas asmuo – aukos vaikas arba bet kuris kitas asmuo, išskyrus nusikalstamą veiką padariusį asmenį ar įtariamąjį, kuris gyvena tame pačiame namų ūkyje kaip ir auka ir kuriuo auka rūpinasi bei kuri ji remia;
- h) kompetentinga institucija – bet kuri valdžios institucija, pagal nacionalinę teisę paskirta kaip kompetentinga vykdyti šioje direktyvoje numatytas pareigas.

2 SKYRIUS

SEKSUALINIO MOTERŲ IR VAIKŲ IŠNAUDOJIMO NUSIKALSTAMOS VEIKOS IR KOMPIUTERINIAI NUSIKALTIMAI

3 straipsnis

Moterų lyties organų žalojimas

Valstybės narės užtikrina, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- a) visų ar dalies didžiųjų lytinių lūpų, mažųjų lytinių lūpų ar klitorio išpjovimas, užsiuvimas ar kitoks žalojimas;
- b) liepimas moteriai ar mergeitei arba jos vertimas atlikti bet kurių iš a punkte nurodytų veiksmų.

4 straipsnis

Priverstinė santuoka

Valstybės narės užtikrina, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- a) suaugusiojo ar vaiko vertimas sudaryti santuoką;
- b) suaugusiojo ar vaiko viliojimas į kitos valstybės nei ta, kurioje jis gyvena, teritoriją, siekiant priversti tą suaugusįjį ar vaiką sudaryti santuoką.

5 straipsnis

Dalijimasis intymia arba manipuliuota medžiaga be asmens sutikimo

1. Valstybės narės užtikrina, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- a) priegos prie vaizdų, vaizdo įrašų ar panašios medžiagos, vaizduojančių asmens akivaizdžiai seksualinio pobūdžio veiksmus arba jo intymias kūno dalis, paviešinimas pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas (IRT) be to asmens sutikimo, jei toks elgesys, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę žalą;
- b) vaizdų, vaizdo įrašų ar panašios medžiagos kūrimas, manipuliavimas ja arba jos keitimas, sudarant įspūdį, kad asmuo atlieka akivaizdžiai seksualinio pobūdžio veiksmus, ir jos paviešinimas pasitelkiant IRT be to asmens sutikimo, jei toks elgesys, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę žalą;
- c) grasinimas atlikti a arba b punktuose nurodytus veiksmus, siekiant priversti asmenį atlikti tam tikrą veiksmą, sutikti, kad jis būtų atliktas, arba jo neatlikti.

2. Šio straipsnio 1 dalies a ir b punktai neturi įtakos pareigai gerbti Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje nurodytas teises, laisves ir principus ir yra taikomi nedarant poveikio pagrindiniams principams, susijusiems su saviraiškos ir informacijos laisve bei menų ir mokslo laisve, įgyvendintomis Sąjungos ar nacionalinėje teisėje.

6 straipsnis

Persekiojimas kibernetinėje erdvėje

Valstybės narės užtikrina, kad už tyčinį pakartotinį arba nuolatinį asmens stebėjimą pasitelkiant IRT, siekiant sekti ar stebėti to asmens judėjimą ir veiklą be to asmens sutikimo ar teisinio leidimo tai daryti, kai toks elgesys, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę žalą, būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

7 straipsnis

Priekabiavimas kibernetinėje erdvėje

Valstybės narės užtikrina, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- a) pasitelkiant IRT vykdomi pakartotiniai arba nuolatiniai grasinimo veiksmai asmens atžvilgiu, bent jau tais atvejais, kai tokie veiksmai apima grasinimus įvykdyti nusikalstamas veikas, kai dėl tokių veiksmų, tikėtina, tas asmuo ims rimtai bijoti dėl savo arba išlaikomų asmenų saugumo;
- b) dalyvavimas, pasitelkiant IRT priemones, kartu su kitais asmenimis, viešai prieinamuose grasinamojo arba įžeidžiamojo pobūdžio veiksmuose asmens atžvilgiu, kai tokie veiksmai, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę psichologinę žalą;
- c) nepageidaujamas vaizdo, vaizdo įrašo ar kitos panašios medžiagos, vaizduojančios lytinius organus, siuntimas asmeniui naudojantis IRT, kai tokie veiksmai, tikėtina, padarys tam asmeniui didelę psichologinę žalą;

- d) prieigos prie medžiagos, kurioje yra žmogaus asmens duomenų, suteikimas visuomenei pasitelkiant IRT be to asmens sutikimo, siekiant paskatinti kitus asmenis tam asmeniui padaryti fizinę ar didelę psichologinę žalą.

8 straipsnis

Smurto ar neapykantos kurstymas kibernetinėje erdvėje

1. Valstybės narės užtikrina, kad už tyčinį smurto ar neapykantos kurstymą prieš asmenų grupę, apibrėžiamą nurodant socialinę lytį, arba tokios grupės narį, kuris vykdomas IRT priemonėmis viešai platinant tokią kurstomąją medžiagą, būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
2. 1 dalies tikslais valstybės narės gali pasirinkti bausti tik už veiksmus, kurie arba, tikėtina, sutrikdys viešąją tvarką, arba yra grasinantys, užgaulūs ar įžeidžiantys.

9 straipsnis

Kurstymas, pagalba ir bendrininkavimas bei kėsینimasis

1. Valstybės narės užtikrina, kad už kurstymą padaryti bet kurią iš 3–6 straipsniuose ir 7 straipsnio pirmos pastraipos b punkte nurodytų nusikalstamų veikų būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
2. Valstybės narės užtikrina, kad už pagalbą ir bendrininkavimą darant bet kurią iš 3 straipsnio pirmos pastraipos a punkte ir 4–8 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
3. Valstybės narės užtikrina, kad už pasikėsinimą padaryti bet kurią iš 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

10 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės užtikrina, kad už 3–9 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų skiriamos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos baudžiamosios sankcijos.
2. Valstybės narės užtikrina, kad už 3 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama maksimalia ne trumpesne kaip penkerių metų laisvės atėmimo bausme.
3. Valstybės narės užtikrina, kad už 4 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama maksimalia ne trumpesne kaip trejų metų laisvės atėmimo bausme.
4. Valstybės narės užtikrina, kad už 5 ir 6 straipsniuose, 7 straipsnio pirmos pastraipos a, b ir d punktuose ir 8 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama maksimalia ne trumpesne kaip vienu metų laisvės atėmimo bausme.

11 straipsnis

Atsakomybę sunkinančios aplinkybės

Tiek, kiek toliau nurodytos aplinkybės nėra 3–8 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų sudėties požymių dalis, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad tuose straipsniuose nurodytų atitinkamų nusikalstamų veikų atveju viena ar daugiau iš toliau nurodytų aplinkybių pagal nacionalinę teisę galėtų būti laikomos sunkinančiomis aplinkybėmis:

- a) nusikalstama veika arba kita smurto prieš moteris arba smurto artimoje aplinkoje nusikalstama veika padaryta pakartotinai;
- b) nusikalstama veika padaryta prieš asmenį, kuris dėl tam tikrų aplinkybių, pavyzdžiui, priklausomumo arba fizinės, psichinės, protinės ar jutimo negalios, yra pažeidžiamas;
- c) nusikalstama veika padaryta prieš vaiką;

- d) nusikalstama veika padaryta matant vaikui;
- e) nusikalstama veika padaryta dviejų arba daugiau bendrininkų;
- f) prieš nusikalstamą veiką arba jos metu buvo naudotas itin didelis smurtas;
- g) nusikalstama veika padaryta naudojant ginklą ar grasinant jį panaudoti;
- h) nusikalstama veika padaryta naudojant jėgą ar grasinant ją panaudoti arba taikant prievartą;
- i) dėl įvykdytų veiksmų auka mirė arba jai padaryta didelė fizinė ar psichologinė žala;
- j) nusikalstamą veiką padaręs asmuo jau buvo pripažintas kaltu įvykdžius tokio paties pobūdžio nusikalstamas veikas;
- k) nusikalstama veika buvo padaryta prieš buvusį ar esamą sutuoktinį ar partnerį;
- l) nusikalstamą veiką padarė aukos šeimos narys arba kartu su auka gyvenantis asmuo;
- m) nusikalstama veika padaryta piktnaudžiaujant pripažintu pasitikėjimu, autoritetu arba įtaka;
- n) nusikalstama veika įvykdyta prieš asmenį dėl to, kad tas asmuo yra viešasis atstovas, žurnalistas arba žmogaus teisių gynėjas;
- o) nusikalstamos veikos tikslas buvo išsaugoti arba atkurti vadinamąją asmens, šeimos, bendruomenės ar kitos panašios grupės garbę;
- p) nusikalstamos veikos tikslas buvo nubausti auką už aukos seksualinę orientaciją, lytį, odos spalvą, religiją, socialinę kilmę ar politinius įsitikinimus.

12 straipsnis

Jurisdikcija

1. Kiekviena valstybė narė imasi reikiamų priemonių, kad nustatytų savo jurisdikciją dėl 3–9 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, jeigu:

- a) nusikalstama veika visiškai ar iš dalies padaryta jos teritorijoje;
- b) nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra jos pilietis.

2. Valstybė narė praneša Komisijai, jeigu nusprendžia išplėsti savo jurisdikciją, įtraukdama 3–9 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, kurios buvo padarytos ne jos teritorijoje, jeigu:

- a) nusikalstama veika padaryta prieš vieną iš jos piliečių arba prieš asmenį, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra jos teritorijoje, arba
- b) nusikalstamą veiką padariusio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta yra jos teritorijoje.

3. Valstybės narės užtikrina, kad jų nustatyta jurisdikcija dėl 5–9 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų apimtų atvejus, kai nusikalstama veika padaryta naudojantis IRT, jei prieiga prie jų suteikta jų teritorijoje – nesvarbu, ar tarpininkavimo paslaugų teikėjas yra įsisteigęs jų teritorijoje.

4. Šio straipsnio 1 dalies b punkte nurodytais atvejais kiekviena valstybė narė užtikrina, kad jos nustatytai jurisdikcijai dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų nebūtų taikoma sąlyga, kad už tuose straipsniuose nurodytus veiksmus kaip už nusikalstamą veiką būtų baudžiama toje valstybėje, kurioje jie buvo įvykdyti.

5. 1 dalies b punkte nurodytais atvejais valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad jų jurisdikcijai nebūtų taikoma sąlyga, kad baudžiamasis persekiojimas gali būti pradėtas tik aukai pateikus pareiškimą nusikalstamos veikos padarymo vietoje arba vietoje, kurioje nusikalstama veika buvo padaryta, valstybei pareiškus denonsavimą.

13 straipsnis

Senaties terminai

1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų senaties terminui numatyti, kad būtų galima atlikti 3–9 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą, vykdyti jų baudžiamąjį persekiojimą, teismo procesą ir priimti teismo sprendimą per pakankamą laikotarpį nuo tų nusikalstamų veikų padarymo, kad jas būtų galima veiksmingai užkardyti. Senaties terminas turi būti proporcingas atitinkamos nusikalstamos veikos sunkumui.
2. Jeigu auka yra vaikas, senaties terminas 3 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų atveju pradamas skaičiuoti ne anksčiau kaip nuo tada, kai aukai sukanka 18 metų.

3 SKYRIUS

AUKŲ APSAUGA IR TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ

14 straipsnis

Pranešimas apie smurtą prieš moteris ir smurtą artimoje aplinkoje

1. Be to, kad turi būti užtikrinamos aukų teisės teikiant skundą pagal Direktyvos 2012/29/ES 5 straipsnį, valstybės narės užtikrina, kad aukos galėtų prieinamais, lengvais naudoti, saugiais ir iš karto pasiekiamais kanalais pranešti kompetentingoms institucijoms apie smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje veiksmus. Tai apima, bent šios direktyvos 5–8 straipsniuose nurodytų kibernetinių nusikaltimų atveju, galimybę pranešti internetu arba naudojantis kitomis prieinamomis ir saugiomis IRT, nedarant poveikio nacionalinėms procedūrinėms taisyklėms dėl pranešimų teikimo internetu formalizavimo.

Valstybės narės užtikrina, kad naudojantis galimybe pranešti internetu arba kitomis prieinamomis ir saugiomis IRT būtų galima pirmoje pastraipoje nustatytais priemonėmis pateikti įrodymus, nedarant poveikio nacionalinėms procedūrinėms taisyklėms dėl įrodymų pateikimo formalizavimo.

2. Valstybės narės užtikrina, kad aukos turėtų galimybę gauti teisinę pagalbą pagal Direktyvos 2012/29/ES 13 straipsnį. Valstybės narės gali išplėsti teisinę pagalbą taip, kad ji būtų teikiama apie nusikalstamas veikas pranešančioms aukoms, kai tai numatyta pagal nacionalinę teisę.

3. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių paskatinti kiekvieną asmenį, kuris žino arba pagrįstai įtaria, kad yra įvykdyta smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje veiksmų arba kad yra tikėtini smurto veiksmai, pranešti apie tokius veiksmus kompetentingoms institucijoms nebijant neigiamų padarinių.

4. Valstybės narės užtikrina, kad sveikatos priežiūros specialistai, kuriems taikomos konfidencialumo pareigos, turėdami pagrįstų priežasčių manyti, kad kyla neišvengiamas pavojus, jog dėl smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje asmeniui bus padaryta didelė fizinė žala, galėtų apie tai pranešti kompetentingoms institucijoms.

5. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai auka yra vaikas, nedarant poveikio taisyklėms dėl advokato teisės neatskleisti profesinės paslapties arba, kai tai numatyta pagal nacionalinę teisę, dėl dvasininko teisės neatskleisti konfidencialios informacijos ar lygiaverčių principų, specialistai, kuriems taikomos konfidencialumo pareigos pagal nacionalinę teisę, turėdami pagrįstų priežasčių manyti, kad dėl smurto prieš moteris arba smurto artimoje aplinkoje vaikui buvo padaryta didelė fizinė žala, galėtų apie tai pranešti kompetentingoms institucijoms.

6. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai apie smurto prieš moteris arba smurto artimoje aplinkoje veiksmus kompetentingoms institucijoms praneša vaikai, atsižvelgiant į jų amžių ir brandą būtų taikomos saugios, konfidencialios, vaikui tinkamu būdu parengtos ir prieinamos ir vaikui suprantama kalba parengtos ir prieinamos pranešimo procedūros.

Valstybės narės užtikrina, kad specialistai, apmokyti dirbti su vaikais, padėtų taikyti pranešimo procedūras, siekiant užtikrinti, kad jos atitiktų geriausius vaiko interesus.

Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai tėvų pareigų turėtojas yra susijęs su smurto veiksmu, vaikas galėtų pranešti apie tą veiksmą nereikalaujant tėvų pareigų turėtojo sutikimo ir kad kompetentingos institucijos imtųsi būtinų priemonių vaiko saugumui užtikrinti prieš tai, kai tas asmuo informuojamas apie pranešimą.

15 straipsnis

Tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje veiksmus tiriantys ir baudžiamąjį persekiojimą vykdančios asmenys, padaliniai ar tarnybos turėtų tinkamų ekspertinių žinių tais klausimais ir veiksmingų tyrimo priemonių, kad galėtų veiksmingai tirti tokius veiksmus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos, visų pirma siekiant rinkti, analizuoti ir apsaugoti elektroninius įrodymus 5–8 straipsniuose nurodytų kibernetinių nusikaltimų atvejais.
2. Valstybės narės užtikrina, kad pranešimai apie smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje veiksmus būtų nedelsiant tvarkomi ir perduodami kompetentingoms institucijoms, siekiant vykdyti tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą ir, prireikus, siekiant patvirtinti apsaugos priemones pagal 19 straipsnį.
3. Jei kompetentingos institucijos turi pagrįstą prielaidą įtarti, kad galbūt buvo padaryta nusikalstama veika, jos, gavusios skundą arba savo iniciatyva, nepagrįstai nedelsdamos atlieka veiksmingą smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje veiksmų tyrimą. Jos užtikrina, kad būtų užpildytas oficialus protokolas ir saugo įrašus su atitinkamomis išvadomis ir įrodymais laikydamosi nacionalinės teisės reikalavimų.
4. Siekdamas padėti savanoriškai užtikrinti įrodymus, ypač seksualinio smurto atvejais, kompetentingos institucijos nepagrįstai nedelsdamos nukreipia aukas pas atitinkamus 25, 26 ir 27 straipsniuose nurodytus sveikatos priežiūros specialistus arba į paramos tarnybas, kurie specializuojasi pagalbos užtikrinant įrodymus teikimo srityje. Aukos kaip įmanoma anksčiau informuojamos apie tokių įrodymų rinkimo svarbą.
5. Valstybės narės užtikrina, kad išžagavimo veiksmų tyrimas ar baudžiamasis persekiojimas už juos nepriklausytų nuo aukos ar aukos atstovo pranešimo apie tokį veiksmą arba nuo aukos ar aukos atstovo skundo pateikimo ir kad baudžiamasis procesas nebūtų nutraukiamas vien dėl to, kad pranešimas ar skundas buvo atsiimtas.

16 straipsnis

Individualus vertinimas aukų apsaugos poreikiams nustatyti

1. Be Direktyvos 2012/29/ES 22 straipsnyje nustatytų individualaus vertinimo reikalavimų, valstybės narės užtikrina, kad bent seksualinio smurto aukų ir smurto artimoje aplinkoje aukų atžvilgiu būtų tenkinami šiame straipsnyje nustatyti reikalavimai.
2. Kuo anksčiau, pavyzdžiui, pirmą kartą susisiekus su kompetentingomis institucijomis arba kiek įmanoma greičiau po to, kai su jomis pirmą kartą susisiekta, nustatomi specialūs aukos apsaugos poreikiai atliekant individualų vertinimą, kai tinkama, bendradarbiaujant su visomis atitinkamomis kompetentingomis institucijomis.
3. Atliekant 2 dalyje nurodytą individualų vertinimą pirmiausia įvertinama nusikalstamą veiką padariusio asmens arba įtariamojo keliamo rizika. Ta rizika gali pasizymėti bet kuriais iš toliau nurodytų požymių:
 - a) pakartotinio smurto rizika;
 - b) kūno sužalojimo ar psichologinės žalos rizika;
 - c) galimas ginklų naudojimas ir prieiga prie jų;
 - d) tai, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo arba įtariamasis gyvena kartu su auka;
 - e) nusikalstamą veiką padariusio asmens arba įtariamojo piktnaudžiavimas narkotikais ar alkoholiu;
 - f) prievarta prieš vaikus;
 - g) psichikos sveikatos problemos arba
 - h) persekiojimo veiksmai.
4. Atliekant 2 dalyje nurodytą individualų vertinimą atsižvelgiama į individualias aukos aplinkybes, įskaitant tai, ar ji patiria arba yra patyrusi, diskriminaciją ir dėl lyties, ir bet kokio kito pagrindo ar pagrindų, kaip nurodyta Chartijos 21 straipsnyje (toliau – sąveikinė diskriminacija), ir todėl patiria didesnę smurto riziką, taip pat į pačios aukos nuomonę ir

padėties vertinimą. Jis atliekamas atsižvelgiant į geriausias aukos interesus, ypač į būtinybę išvengti antrinės ar pakartotinės viktimizacijos.

5. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos imtųsi tinkamų apsaugos priemonių, deramai atsižvelgdamos į 2 dalyje nurodytą individualų vertinimą. Tokiomis priemonėmis, be kita ko, gali būti:

- a) priemonės pagal Direktyvos 2012/29/ES 23 ir 24 straipsnius;
- b) skubių draudimo orderių, apribojančių arba apsaugos orderių išdavimas pagal šios direktyvos 19 straipsnį;
- c) kitos nei šios dalies a ir b punktuose išvardytos priemonės nusikalstamą veiką padariusio asmens arba įtariamojo elgesiui kontroliuoti, visų pirma pagal šios direktyvos 37 straipsnį.

6. Atsižvelgiant į proceso etapą, kai tinkama, 2 dalyje nurodytas individualus vertinimas atliekamas bendradarbiaujant su kitomis atitinkamomis kompetentingomis institucijomis ir paramos tarnybomis, pavyzdžiui, aukų apsaugos centrais, specializuotomis tarnybomis, socialinėmis tarnybomis, sveikatos priežiūros specialistais, prieglaudomis, specialistų paramos tarnybomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

7. Kompetentingos institucijos reguliariai peržiūri 2 dalyje nurodytą individualų vertinimą ir, kai aktualu, pritaiko naujas arba atnaujina taikomas apsaugos priemones pagal 5 dalį, taip užtikrindamos, kad jos atitiktų esamą aukos padėtį.

8. Prielaida, kad išlaikomi asmenys turi specialių apsaugos poreikių, daroma neatliekant 2 dalyje nurodyto individualaus vertinimo, išskyrus atvejus, kai yra požymių, kad jie neturi specialių apsaugos poreikių.

17 straipsnis

Individualus aukų paramos poreikių vertinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad, atsižvelgdamos į 16 straipsnyje nurodytą individualų vertinimą, kompetentingos institucijos įvertintų aukos individualius paramos poreikius, kaip numatyta 4 skyriuje. Kompetentingos institucijos įvertina išlaikomų asmenų individualius paramos poreikius, kaip numatyta 4 skyriuje, išskyrus atvejus, kai yra požymių, kad jie neturi specialių paramos poreikių.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytam individualiam aukų paramos poreikių vertinimui taikomos 16 straipsnio 4, 6 ir 7 dalys.

18 straipsnis

Nukreipimas į paramos tarnybas

1. Jei atlikus 16 ir 17 straipsniuose nurodytus vertinimus nustatoma specialių paramos, medicininių ar apsaugos poreikių arba jei auka prašo paramos, valstybės narės užtikrina, kad paramos tarnybos, pavyzdžiui, specialistų paramos tarnybos, bendradarbiaudamos su kompetentingomis institucijomis, susisiektų su aukomis ir pasiūlytų paramą, deramai atsižvelgdamos į jų saugumą. Valstybės narės gali nustatyti, kad tokiu tikslu susisiekti su auka būtų galima tik gavus aukos sutikimą.

2. Į aukos prašymą suteikti apsaugą ir paramą kompetentingos institucijos reaguoja nepagrįstai nedelsdamos ir koordinuotai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad prireikus kompetentingos institucijos galėtų nukreipti nukentėjusius vaikus į paramos tarnybas, kai būtina, be išankstinio tėvų pareigų turėtojų sutikimo.

4. Jei tai būtina siekiant užtikrinti, kad auka gautų tinkamą paramą ir apsaugą, valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos atitinkamoms paramos tarnyboms perduotų reikiamus su auka ir aukos padėtimi susijusius asmens duomenis. Tokie duomenys perduodami konfidencialiai. Valstybės narės gali nustatyti, kad tokius duomenis perduoti būtų galima tik gavus aukos sutikimą.

5. Asmens duomenis paramos tarnybos saugo tiek, kiek reikia paramos paslaugoms teikti, ir bet kuriuo atveju ne ilgiau kaip penkerius metus nuo paskutinio paramos tarnybos ir aukos kontakto.

19 straipsnis

Skubūs draudimo orderiai, apribojantys ir apsaugos orderiai

1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai aukos arba išlaikomų asmenų sveikatai ar saugumui kyla tiesioginis pavojus, kompetentingoms institucijoms būtų suteikti įgaliojimai smurto veiksmą, kuriam taikoma ši direktyva, padariusio asmens ar įtariamojo atžvilgiu nedelsiant išduoti orderį, kuriuo jam nurodoma pakankamam laikotarpiui palikti aukos arba išlaikomų asmenų gyvenamąją vietą, ir nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui ar įtariamajam uždraudžiama patekti į tą gyvenamąją vietą ar prie jos prisiartinti arčiau nei nustatytu atstumu, patekti į aukos darbo vietą arba bet koku būdu susisiekti su auka ar išlaikomais asmenimis.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyti orderiai įsigalioja nedelsiant ir yra priimami neatsižvelgiant į tai, ar auka pranešė apie nusikalstamą veiką arba ar pradėtas individualus vertinimas pagal 16 straipsnį.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingoms institucijoms būtų suteikti įgaliojimai išduoti apribojančius arba apsaugos orderius, kuriais aukoms tiek laiko, kiek reikalinga, būtų suteikta apsauga nuo bet kokių smurto veiksmų, kuriems taikoma ši direktyva.

3. Jei auka yra suaugęs asmuo, valstybės narės pagal savo nacionalinę teisę gali reikalauti, kad skubūs draudimo orderiai, apribojantys ir apsaugos orderiai, numatyti 1 ir 2 dalyse, būtų išduoti aukos prašymu.

4. Valstybės narės užtikrina, kad, kai tai svarbu dėl aukos saugumo, kompetentingos institucijos informuotų aukas apie tai, kad jos gali kreiptis dėl skubių draudimo orderių, apribojančių arba apsaugos orderių, taip pat apie galimybę prašyti tarpvalstybinio apsaugos orderių pripažinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/99/ES⁽¹⁷⁾ arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 606/2013⁽¹⁸⁾.

5. Už bet kokius skubių draudimo orderių, apribojančių ar apsaugos orderių pažeidimus taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos baudžiamosios arba nebaudžiamosios sankcijos. Valstybės narės užtikrina, kad tokio pažeidimo atveju prireikus būtų svarstoma galimybė peržiūrėti 16 straipsnyje nurodytą individualų vertinimą pagal to straipsnio 7 dalį.

6. Valstybės narės užtikrina, kad aukoms būtų suteikta galimybė nepagrįstai nedelsiant gauti pranešimą, jei buvo pažeistas skubus draudimo orderis, apribojantis ar apsaugos orderis ir tai gali turėti įtakos jų saugumui.

7. Šiuo straipsniu valstybės narės neįpareigojamos keisti savo nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis skubūs draudimo ir apsaugos orderiai priskiriami baudžiamosios, civilinės ar administracinės teisės sričiai.

20 straipsnis

Aukų privataus gyvenimo apsauga

Valstybės narės užtikrina, kad baudžiamojo proceso metu įrodymai, susiję su aukos seksualiniu elgesiu praėityje arba kitais su tuo susijusiais aukos privataus gyvenimo aspektais, būtų leidžiami tik tais atvejais, kai tai aktualu ir būtina.

⁽¹⁷⁾ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/99/ES dėl Europos apsaugos orderio (OL L 338, 2011 12 21, p. 2).

⁽¹⁸⁾ 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 606/2013 dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose (OL L 181, 2013 6 29, p. 4).

21 straipsnis

Gairės teisėsaugos ir baudžiamojo persekiojimo institucijoms

Valstybės narės gali parengti su smurtu prieš moteris arba smurtu artimoje aplinkoje susijusių bylų gaires baudžiamosiose bylose dalyvaujančioms kompetentingoms institucijoms, įskaitant baudžiamojo persekiojimo gaires. Šios gairės yra atžvalgos lyčiai ir patariamojo pobūdžio ir jose gali būti, be kita ko, pateikta rekomendacijų, kaip:

- a) užtikrinti, kad būtų tinkamai nustatomos visos smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje formos;
- b) rinkti ir išsaugoti atitinkamus įrodymus, įskaitant internetinius įrodymus;
- c) atlikti individualius vertinimus pagal 16 ir 17 straipsnius, įskaitant procedūrą, pagal kurią tokie vertinimai peržiūrimi;
- d) nagrinėti bylas, dėl kurių gali reikėti išduoti arba įgyvendinti skubius draudimo orderius, apribojančius ar apsaugos orderius;
- e) bendrauti su aukomis atsižvelgiant į jų traumą, lytį, negalią ar nepilnametystę, ir užtikrinti vaiko teisę būti išklaustytam bei vaiko interesus;
- f) užtikrinti, kad su aukomis būtų elgiamasi pagarbiai ir kad procesas būtų vykdomas taip, kad būtų užkirstas kelias antrinei ar pakartotinei viktimizacijai;
- g) patenkinti aukų, patiriančių sąveikinę diskriminaciją, kaip numatyta 33 straipsnio 1 dalyje, stipresnės apsaugos ir visos atitinkamos paramos poreikius;
- h) nustatyti lyčių stereotipus ir jų išvengti;
- i) didinti informuotumą apie visas aukų grupes, kai kalbama apie smurtą artimoje aplinkoje;
- j) nukreipti aukas į specialistų paramos tarnybas, įskaitant medicinos tarnybas, siekiant užtikrinti, kad su aukomis būtų tinkamai elgiamasi ir kad smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje bylos būtų tinkamai nagrinėjamos nepagrįstai nedelsiant, ir
- k) užtikrinti, kad būtų apsaugotas aukų privatumas ir konfidenciali informacija.

Siekiant užtikrinti, kad pirmoje pastraipoje nurodytos gairės būtų tinkamai atnaujinamos, prireikus jos yra peržiūrimos, atsižvelgiant į tai, kaip jos taikomos praktikoje.

22 straipsnis

Nacionalinių įstaigų, įskaitant lygybės įstaigas, vaidmuo

1. Valstybės narės paskiria vieną ar daugiau įstaigų (ir užtikrina sąlygas jų veiklai), atliekančias šias funkcijas:
 - a) skelbti ataskaitas ir teikti rekomendacijas visais su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje susijusiais klausimais, įskaitant esamos geros praktikos pavyzdžių rinkimą, ir
 - b) keistis turima informacija su atitinkamomis institucijomis Europoje, pavyzdžiui, su Europos lyčių lygybės institutu.

Pirmos pastraipos tikslais valstybės narės gali konsultuotis su pilietinės visuomenės organizacijomis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos įstaigos gali būti lygybės įstaigų, įsteigtų pagal direktyvas 2004/113/EB, 2006/54/EB ir 2010/41/ES, padaliniai.

23 straipsnis

Priemonės tam tikrai internetinei medžiagai pašalinti

1. Nedarant poveikio Reglamentui (ES) 2022/2065, valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų, jog šios direktyvos 5 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose ir 7 bei 8 straipsniuose nurodyta viešai internete prieinama medžiaga būtų greitai pašalinta arba kad būtų užblokuota prieiga prie jos.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės – tai, be kita ko, suteikta galimybė kompetentingoms institucijoms išduoti privalomus teisinius nurodymus pašalinti tokią medžiagą arba blokuoti prieigą prie jos. Valstybės narės užtikrina, kad tokie nurodymai tenkintų bent Reglamento (ES) 2022/2065 9 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.

2. 1 dalies antroje pastraipoje nurodyti nurodymai adresuojami prieglobos paslaugų teikėjams.

Jei pašalinti medžiagą būtų neįmanoma, kompetentingos institucijos nurodymus blokuoti prieigą prie medžiagos gali adresuoti ir atitinkamiems tarpininkavimo paslaugų teikėjams, kurie nėra prieglobos paslaugų teikėjai, kurie turi techninių ir operacinių galimybių imtis veiksmų dėl atitinkamos medžiagos.

3. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai baudžiamasis procesas dėl 5 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, 7 straipsnyje arba 8 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos užbaigiamas nepriėmus išvados, kad tokia nusikalstama veika buvo padaryta, šio straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodyti nurodymai panaikinami ir apie tai pranešama tokių nurodymų adresatams.

4. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyti nurodymai ir kitos priemonės būtų priimami laikantis skaidrių procedūrų ir taikant tinkamas apsaugos priemones, visų pirma siekiant užtikrinti, kad tie nurodymai ir kitos priemonės neviršytų to, kas būtina ir proporcinga, ir kad būtų tinkamai atsižvelgta į visų atitinkamų susijusių šalių teises ir interesus, įskaitant jų pagrindines teises pagal Chartiją.

Valstybės narės užtikrina, kad prieglobos paslaugų teikėjai, kiti atitinkami tarpininkavimo paslaugų teikėjai ir turinio teikėjai, kuriems daro poveikį 1 dalies antroje pastraipoje nurodytas nurodymas, turėtų teisę į veiksmingas teismines teisių gynimo priemones. Tokia teisė apima teisę užginčyti tokį nurodymą jį išdavusios kompetentingos institucijos valstybės narės teismuose.

5. Valstybės narės užtikrina, kad, kai tikslinga, prieglobos paslaugų teikėjai arba kiti atitinkami tarpininkavimo paslaugų teikėjai informuotų atitinkamus turinio teikėjus, kuriems daro poveikį 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas nurodymas, apie medžiagos pašalinimo arba prieigos prie jos blokavimo pagal 1 dalyje nurodytus nurodymus ar kitas priemones priežastis ir apie tai, kad tie turinio teikėjai turi galimybę pasinaudoti teisminėmis teisių gynimo priemonėmis.

6. Valstybės narės užtikrina, kad pašalinus medžiagą arba užblokavus prieigą prie jos pagal 1 dalyje nurodytus nurodymus ar kitas priemones kompetentingoms institucijoms nebūtų trukdoma nepagrįstai nedelsiant surinkti arba užtikrinti įrodymų, reikalingų 5 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, 7 straipsnyje arba 8 straipsnyje nurodytai nusikalstamai veikai tirti ir baudžiamajam persekiojimui už ją vykdyti.

24 straipsnis

Nusikalstamą veiką padariusio asmens mokamas žalos atlyginimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad aukos turėtų teisę pagal nacionalinę teisę reikalauti nusikalstamą veiką padariusių asmenų atlyginti visą žalą, patirtą dėl smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų.

2. Kai tikslinga, valstybės narės užtikrina, kad sprendimas dėl žalos atlyginimo aukoms būtų priimamas baudžiamojo proceso metu.

4 SKYRIUS

PARAMA AUKOMS

25 straipsnis

Specialistų parama aukoms

1. Valstybės narės užtikrina, kad aukoms, nepriklausomai nuo to, ar jos pateikė oficialų skundą, būtų teikiamos specialistų paramos paslaugos nurodytos Direktyvos 2012/29/ES 8 straipsnio 3 dalyje ir 9 straipsnio 3 dalyje.

Kai pirmoje pastraipoje nurodytos specialistų paramos paslaugos nėra teikiamos kaip neatskiriama bendrųjų paramos aukoms paslaugų dalis, bendrosios ir specialistų paramos paslaugos yra koordinuojamos.

Pirmoje pastraipoje nurodytos specialistų paramos paslaugos teikia:

- a) informaciją ir paramą visais svarbiais praktiniais klausimais, kylančiais dėl nusikaltimo, be kita ko, dėl galimybių gauti būstą, išsilavinimą, vaiko priežiūros paslaugas, mokymą, finansinę paramą ir pagalbą, siekiant išsaugoti darbo vietą arba susirasti darbą;
- b) informaciją apie galimybes gauti teisinę konsultaciją, įskaitant teisinės pagalbos galimybę, jei tokia siūloma;
- c) teikia informaciją apie medicininės apžiūras ir teismo ekspertizes, kurios gali apimti ir visapusiškas sveikatos priežiūros paslaugas, atliekančias tarnybas ir prireikus nukreipia į jas, taip pat teikia informaciją apie psichosocialines konsultacijas, įskaitant priežiūrą po traumų, ir prireikus nukreipia į jas;
- d) teikia paramą kibernetinių nusikaltimų aukoms, kaip numatyta 5–8 straipsniuose, be kita ko, apie tai, kaip dokumentais užfiksuoti kibernetinius nusikaltimus, ir teikia informaciją apie teismines teisių gynimo priemones ir su nusikaltimu susijusio internetinio turinio pašalinimo priemones;
- e) teikia informaciją apie paramos moterims tarnybas, išžagavimo aukų krizių centrus, prieglaudą ir seksualinio smurto aukų nukreipimo centrus ir prireikus nukreipia į juos, ir
- f) teikia informaciją apie specialistų paramos paslaugas aukoms, kurioms kyla didesnė smurto rizika, ir prireikus nukreipia į jas teikiančias tarnybas; šios paslaugos gali apimti reabilitacijos ir socialinės bei ekonominės integracijos po seksualinio išnaudojimo paslaugas.

2. 1 dalyje nurodytos specialistų paramos paslaugos teikiamos asmeniškai, turi būti pritaikytos prie aukų poreikių ir turi būti lengvai prieinamos ir iš karto pasiekiamos, be kita ko, internetu arba kitomis tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, naudojantis IRT.

3. Valstybės narės užtikrina pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių 1 dalyje nurodytoms specialistų paramos paslaugoms teikti.

Jei 1 dalyje nurodytas specialistų paramos paslaugas teikia nevyriausybinių organizacijų, valstybės narės joms skiria tinkamą finansavimą, atsivėlgdamos į specialistų paramos paslaugų, kurias jau teikia valdžios institucijos, dalį.

4. Apsaugos ir specialistų paramos paslaugas, reikalingas siekiant visapusiškai patenkinti įvairius aukų poreikius, valstybės narės teikia teikdamos tas paslaugas, įskaitant nevyriausybinių organizacijų teikiamas paslaugas, tose pačiose patalpose; jos tas paslaugas koordinuoja pasitelkdamos centrinį kontaktinį punktą arba sudarydamos sąlygas prieigai prie tokių paslaugų per vieno langelio principu veikiančią internetinę prieigą.

Pirmoje pastraipoje nurodytos paslaugos apima bent pirminę medicininę priežiūrą ir nukreipimą tolesnei medicininei priežiūrai, kaip numatyta nacionalinėje sveikatos priežiūros sistemoje, taip pat socialines paslaugas, psichosocialinę paramą, teises konsultacijas ir policijos paslaugas arba informaciją apie tokias paslaugas ir nukreipimą į jas teikiančias tarnybas.

5. Valstybės narės užtikrina, kad būtų parengtos sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų specialistams skirtos gairės ir protokolai dėl aukų nustatymo ir tinkamos paramos joms teikimo, be kita ko, dėl aukų nukreipimo į atitinkamas paramos tarnybas ir antrinės viktimizacijos vengimo.

Pirmoje pastraipoje nurodytose gairėse ir protokoluose nurodoma, kaip reikėtų tenkinti specialius poreikius, kylančius aukoms, kurios patiria didesnę tokio smurto riziką, nes yra diskriminuojamos ir dėl lyties, ir bet koku kitu diskriminacijos pagrindu ar pagrindais.

Pirmoje pastraipoje nurodytos gairės ir protokolai rengiami atsižvelgiant į lyčių aspektą, traumas ir vaikus, bendradarbiaujant su specialistų paramos paslaugų teikėjais ir peržiūrimi bei prireikus atnaujinami, kad atspindėtų teisės ir praktikos pokyčius.

6. Valstybės narės užtikrina, kad būtų parengtos sveikatos priežiūros tarnybų, teikiančių tiesioginę medicininę priežiūrą, gairės ir protokolai dėl aukų nustatymo ir tinkamos paramos joms teikimo.

Pirmoje pastraipoje nurodytos gairės ir protokolai apima įrodymų išsaugojimą ir užfiksavimą dokumentais bei tolesnį jų perdavimą kompetentingiems kriminalistikos centrams pagal nacionalinę teisę.

7. Valstybės narės siekia užtikrinti, kad 1 dalyje nurodytos specialistų paramos tarnybos, padedančios aukoms, toliau visapusiškai veiktų krizių, kaip antai sveikatos krizių, ar kitų ekstremaliųjų situacijų atvejais.

8. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos specialistų paramos paslaugos aukoms būtų prieinamos prieš baudžiamąjį procesą, jo metu ir pakankamą laikotarpį po jo.

26 straipsnis

Specialistų parama seksualinio smurto aukoms

1. Valstybės narės sukuria gerai aprūpintus ir lengvai prieinamus išžaginimo aukų krizių centrų ar seksualinio smurto aukų nukreipimo centrų, kurie gali sudaryti nacionalinės sveikatos priežiūros sistemos dalį, kad būtų užtikrinta veiksminga parama seksualinio smurto aukoms ir užtikrinta klinikinė pagalba išžaginimo atveju, be kita ko, pagalba išsaugant ir dokumentais užfiksuojant įrodymus.

Po to, kai nusikalstama veika buvo įvykdyta, pirmoje pastraipoje nurodyti centrai teikia paramą atsižvelgdami į traumos pobūdį ir prireikus nukreipia specializuotai potrauminei paramai ir aukoms teikiamoms konsultacijoms.

Valstybės narės užtikrina, kad seksualinio smurto aukoms būtų užtikrinta galimybė atlikti medicininę apžiūrą ir teismo ekspertizę. Šios apžiūros ir ekspertizės gali būti atliekamos šioje dalyje nurodytuose centruose arba nukreipiant asmenis į specializuotus centrus ar padalinius. Valstybės narės užtikrina nukreipimo centrų ir kompetentingų medicinos bei teismo ekspertizės centrų veiklos koordinavimą.

Jei auka yra vaikas, šioje dalyje nustatytos paslaugos teikiamos vaikui suprantamu būdu.

2. Valstybės narės suteikia seksualinio smurto aukoms galimybę laiku naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas, pagal nacionalinę teisę.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos paslaugos teikiamos nemokamai, nedarant poveikio toms paslaugoms, kurios yra numatytos nacionalinėje sveikatos priežiūros sistemoje, ir yra prieinamos visomis savaitės dienomis. Tai gali būti vienos iš 25 straipsnyje nurodytų paslaugų.

4. Valstybės narės užtikrina pakankamą 1 ir 2 dalyse nurodytų paslaugų geografinį pasiskirstymą ir reikiamus pajėgumus visoje valstybės narės teritorijoje.

5. Teikiant paramą seksualinio smurto aukoms pagal šį straipsnį taikomos 25 straipsnio 3 ir 7 dalys.

27 straipsnis

Specialistų parama moterų lyties organų žalojimo aukoms

1. Valstybės narės užtikrina veiksmingą, pagal amžių pritaikytą ir lengvai prieinamą paramą moterų lyties organų žalojimo aukoms, be kita ko, teikia ginekologinę, seksologinę, psichologinę, potrauminę priežiūrą ir konsultacijas, kuriomis atsižvelgiama į konkrečius tokių aukų poreikius – iš karto po nusikalstamos veikos padarymo ir tiek laiko, kiek aukai

reikalinga. Ta parama apima informavimą apie viešųjų ligoninių padalinius, kuriuose atliekamos genitalijų ir klitorio rekonstrukcijos operacijos.

Pirmoje pastraipoje nurodytą paramą gali teikti 26 straipsnyje nurodyti nukreipimo centrai arba bet kuris paskirtasis sveikatos priežiūros centras.

2. Teikiant paramą moterų lyties organų žalojimo aukoms pagal šį straipsnį taikomos 25 straipsnio 3 ir 7 dalys ir 26 straipsnio 3 dalis.

28 straipsnis

Specialistų parama seksualinio priekabiavimo darbe aukoms

Seksualinio priekabiavimo darbe, kuris pagal nacionalinę teisę laikomas nusikalstama veika, atvejais valstybės narės užtikrina, kad aukos ir darbdaviai galėtų naudotis konsultavimo paslaugomis. Šios paslaugos apima informaciją apie būdus, kaip tinkamai reaguoti į tokius atvejus, be kita ko, apie galimas teisių gynimo priemones, siekiant pašalinti nusikalstamą veiką padariusį asmenį iš darbo vietos.

29 straipsnis

Aukoms skirtos pagalbos linijos

1. Valstybės narės užtikrina, kad visą parą (septynias dienas per savaitę) būtų galima nemokamai naudotis šalies mastu veikiančiomis pagalbos telefonu linijomis, kuriomis aukoms būtų teikiama informacija ir konsultacijos.

Pirmoje pastraipoje nurodytas pagalbos linijas gali valdyti specialistų paramos tarnybos pagal nacionalinę praktiką.

Pirmoje pastraipoje nurodyta informacija ir konsultacijos teikiamos konfidencialiai arba tinkamai paisant aukos anonimiškumo.

Valstybės narės raginamos teikti pirmoje pastraipoje nurodytas pagalbos linijas naudojantis ir kitomis saugiomis ir prieinamomis IRT, be kita ko, internetinėmis taikomosiomis programomis.

2. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad užtikrintų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų prieinamumą galutiniams naudotojams su negalia, be kita ko, paramos paslaugų teikimą lengvai suprantama kalba. Šių paslaugų prieinamumas turi atitikti elektroninių ryšių paslaugų prieinamumo reikalavimus, nustatytus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/882 I priede⁽¹⁹⁾.

3. Valstybės narės deda pastangas, kad užtikrintų, kad 1 dalyje nurodytos paslaugos būtų teikiamos aukoms suprantama kalba, įskaitant vertimą telefonu.

4. Teikiant šiame straipsnyje nurodytas pagalbos linijų ir paramos paslaugas naudojantis IRT taikomos 25 straipsnio 3 ir 7 dalys.

5. Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad 1 dalyje nurodytos paslaugos smurto prieš moteris aukoms būtų pasiekiamos naudojant vieną bendrą ES lygmens telefono numerį „116 016“, kartu su esamu nacionaliniu numeriu ar numeriais.

6. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai naudotojai būtų tinkamai informuojami apie pagalbos linijų buvimą ir jų numerį, be kita ko, rengiant reguliarias informuotumo didinimo kampanijas.

⁽¹⁹⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70).

30 straipsnis

Prieglaudos ir kitas laikinas apgyvendinimas

1. Suteikiant prieglobstį ar kitą atitinkamą laikiną apgyvendinimą, kaip numatyta Direktyvos 2012/29/ES 9 straipsnio 3 dalies a punkte (toliau – prieglobstis ar kitas atitinkamas laikinas apgyvendinimas), konkrečiai atsižvelgiama į smurto artimoje aplinkoje ir seksualinio smurto aukų poreikius, įskaitant aukų, kurioms kyla didesnė smurto rizika, poreikius. Ten aukoms padedama atsigausti sudarant saugias, lengvai prieinamas, pakankamas ir tinkamas gyvenimo sąlygas, padedančias grįžti į savarankišką gyvenimą, ir teikiant informaciją apie paramos paslaugas ir nukreipimą į atitinkamas tarnybas, be kita ko, tolesnei medicininei priežiūrai.
2. Prieglobsčio ir kitų atitinkamų laikino apgyvendinimo vietų turi būti suteikiama pakankamai, jos turi būti lengvai prieinamos ir įrengiamos taip, kad patenkintų specialius moterų poreikius, be kita ko, suteikiant tik moterims skirtas prieglaudas su patalpomis vaikams ir užtikrinant vaikų, įskaitant nukentėjusius vaikus, teises ir poreikius.
3. Prieglobsčio ar kitos atitinkamos laikino apgyvendinimo vietos aukoms ir išlaikomiems asmenims iki 18 metų turi būti prieinamos neatsižvelgiant į jų tautybę, pilietybę, gyvenamąją vietą ar gyventojų statusą.
4. 25 straipsnio 3 ir 7 dalys taikomos prieglobsčio ir kitoms atitinkamoms laikino apgyvendinimo vietoms.

31 straipsnis

Parama nukentėjusiems vaikams

1. Valstybės narės užtikrina, kad vos tik kompetentingos institucijos turi pagrįstų priežasčių manyti, kad vaikas galbūt patyrė smurtą prieš moteris ar smurtą artimoje aplinkoje arba galbūt buvo tokio smurto liudininkas, jam būtų suteikta speciali tinkamai pritaikyta parama.

Parama vaikams turi būti specializuota ir pritaikyta pagal vaiko amžių, raidos poreikius ir individualias aplinkybes, atsižvelgiant į geriausius vaiko interesus.

2. Nukentėjusiems vaikams teikiama pagal jų amžių pritaikyta medicininė priežiūra, emocinė, psichosocialinė, psichologinė ir pedagoginė pagalba, pritaikyta vaiko raidos poreikiams ir individualioms aplinkybėms, taip pat bet kokia kita tinkama parama, visų pirma pritaikyta smurto artimoje aplinkoje atvejams.
3. Jei būtina suteikti laikino apgyvendinimo vietą, vaikai po to, kai buvo išklaudyta jų nuomonė šiuo klausimu, atsižvelgiant į jų amžių ir brandą, pirmumo tvarka apgyvendinami su kitais šeimos nariais, visų pirma su vienu iš tėvų arba tėvų pareigų turėtoju, kuris nėra padaręs smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikalstamos veikos arba nėra įtariamas ją padarius, nuolatiniame arba laikiname būste, kuriame teikiamos paramos paslaugos.

Sprendžiant klausimus, susijusius su laikinu apgyvendinimu, lemiamą reikšmę turi geriausių vaiko interesų principas.

32 straipsnis

Vaikų saugumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamos kompetentingos institucijos turėtų prieigą prie informacijos apie smurtą prieš moteris ar smurtą artimoje aplinkoje, susijusį su vaikais, tiek, kiek tai būtina, kad į tą informaciją būtų galima atsižvelgti vertinant geriausius vaiko interesus civiliniame procese dėl tokių vaikų.
2. Valstybės narės įsteigia ir prižiūri saugias vietas, kuriose vaikas galėtų saugiai bendrauti su tėvų pareigų turėtoju, padariusiu smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikalstamą veiką arba įtariamu ją padarius, jeigu tėvų pareigų turėtojas turi bendravimo teises. Valstybės narės, atsižvelgdamos į geriausius vaiko interesus, užtikrina kvalifikuotų specialistų vykdomą priežiūrą.

33 straipsnis

Tikslinė parama sąveikinių poreikių turinčioms aukoms ir rizikos grupėms

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų teikiama speciali parama aukoms, patiriančioms sąveikinę diskriminaciją, kurioms kyla didesnė smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje rizika.
2. 25–30 straipsniuose nurodytoms paramos tarnyboms turi būti suteikta pakankamai pajėgumų, kad jos galėtų pasirūpinti aukomis su negalia, atsižvelgdamos į specialius jų poreikius, be kita ko, teikti asmeninę pagalbą.
3. Paramos paslaugos teikiamos nukentėjusiems trečiųjų šalių piliečiams, laikantis Direktyvos 2012/29/ES 1 straipsnyje nurodyto nediskriminavimo principo.

Valstybės narės užtikrina, kad to pageidaujanti auka galėtų būti laikoma atskirai nuo kitos lyties asmenų trečiųjų šalių piliečių, kuriems taikomos grąžinimo procedūros, sulaikymo centruose arba apgyvendinamos atskirai tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo centruose.

4. Valstybės narės užtikrina, kad apie institucijose ir priėmimo ir sulaikymo centruose įvykusius smurto prieš moteris arba smurto artimoje aplinkoje atvejus asmenys galėtų pranešti atitinkamiems darbuotojams ir kad būtų įdiegtos procedūros, pagal kurias užtikrinama, kad tie darbuotojai ar kompetentingos institucijos į tokius pranešimus tinkamai ir greitai reaguotų pagal 16, 17 ir 18 straipsniuose išdėstytus reikalavimus.

5 SKYRIUS

PREVENCIJA IR ANKSTYVOJI INTERVENCIJA

34 straipsnis

Preveninės priemonės

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad užkirstų kelią smurtui prieš moteris ir smurtui artimoje aplinkoje, taikydamos visapusišią daugiasluoksnį metodą.
2. Preveninės priemonės apima tikslinių informuotumo didinimo kampanijų ar programų, skirtų asmenims nuo ankstyvo amžiaus, vykdymą arba rėmimą.

Pirmoje pastraipoje nurodytos kampanijos ar programos gali apimti mokslinių tyrimų ir švietimo programas, kuriomis siekiama didinti plačiosios visuomenės informuotumą ir supratimą apie įvairias visų formų smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje apraiškas ir pagrindines priežastis, prevencijos poreikį ir prirėmus tokio smurto pasekmes, visų pirma vaikams.

Atitinkamais atvejais pirmoje pastraipoje nurodytos programos gali būti rengiamos bendradarbiaujant su atitinkamomis pilietinės visuomenės organizacijomis, specialistų tarnybomis, socialiniais partneriais, paveiktomis bendruomenėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais.

3. Valstybės narės sudaro sąlygas plačiai visuomenei pasiekiamai ir lengvai prieinama forma susipažinti su informacija apie prevencines priemones, aukų teises, teisę kreiptis į teismą ir į advokatą, taip pat apie joms prieinamas apsaugos ir paramos priemones, įskaitant medicininį gydymą, atsižvelgiant į jų teritorijoje plačiausiai vartojamas kalbas.
4. Tikslinėmis priemonėmis daugiausia dėmesio skiriama didesnės rizikos grupėms, pavyzdžiui, nurodytoms 33 straipsnio 1 dalyje.

Vaikams skirta informacija formuluojama vaikui suprantamu ar pritaikytu būdu. Informacija pateikiama asmenims su negalia prieinama forma.

5. Preveninėmis priemonėmis visų pirma siekiama kovoti su žalingais lyčių stereotipais, skatinti lyčių lygybę, abipusę pagarbą ir teisę į asmens neliečiamybę ir raginti visus asmenis, visų pirma vyrus ir berniukus, būti teigiamais pavyzdžiais, kurie paskatintų visos visuomenės elgesio pokyčius pagal šios direktyvos tikslus.
6. Preveninėmis priemonėmis siekiama nustatyti ir sumažinti seksualinio išnaudojimo aukų paklausą.

7. Prevencinėmis priemonėmis ugdomas arba stiprinamas jautrus požiūris į žalingą moterų lyties organų žalojimo ir priverstinių santuokų praktiką, atsižvelgiant į asmenų, kuriems kyla tokios praktikos rizika arba kuriems tokia praktika daro poveikį, skaičių atitinkamoje valstybėje narėje.

8. Prevencinėmis priemonėmis konkrečiai sprendžiama 5–8 straipsniuose nurodytų kibernetinių nusikaltimų problema. Visų pirma valstybės narės užtikrina, kad tokios prevencinės priemonės apimtų skaitmeninio raštingumo įgūdžių, įskaitant kritiniu požiūriu paremtą dalyvavimą skaitmeniniame pasaulyje ir kritinį mąstymą, ugdymą, kad naudotojai išmoktų nustatyti kibernetinio smurto atvejus ir į juos reaguoti, kreiptis paramos ir užkirsti kelią tokio smurto vykdymui.

Siekdamos parengti ir įgyvendinti kovos su 5–8 straipsniuose nurodytu kibernetiniu smurtu priemonės valstybės narės skatina daugiadalykį ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, kuriame dalyvauja atitinkami tarpininkavimo paslaugų teikėjai ir kompetentingos institucijos.

9. Nedarant poveikio Direktyvos 2006/54/EB 26 straipsniui, valstybės narės imasi adekvačių ir tinkamų priemonių, kad atitinkama nacionaline politika būtų reaguojama į seksualinį priekabiavimą darbe, kai jis laikomas nusikalstama veika pagal nacionalinę teisę. Ta nacionaline politika gali būti įvardijamos ir nustatomos šio straipsnio 2 dalyje nurodytos tikslinės priemonės, skirtos sektoriams, kurių darbuotojai dažniausiai patiria tokį priekabiavimą.

35 straipsnis

Konkrečios priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią išžaginimui ir skatinti pagrindinį sutikimo seksualiniuose santykiuose vaidmenį

1. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad paskatintų elgesio modelių pokyčius, kuriuos lemia istoriškai nelygūs moterų ir vyrų galios santykiai arba kurie grindžiami stereotipiniais moterų ir vyrų vaidmenimis, visų pirma seksualinių santykių, sekso ir sutikimo kontekste.

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės grindžiamos lyčių lygybės ir nediskriminavimo principais bei pagrindinėmis teisėmis ir jomis visų pirma sprendžiamas pagrindinis sutikimo, kuris turi būti duodamas savanoriškai dėl asmens laisvos valios, vaidmuo seksualiniuose santykiuose.

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės apima informuotumo didinimo kampanijas ar programas, švietimo apie sutikimą medžiagos teikimą ir platinimą bei platų informacijos apie išžaginimo prevencijos priemonės sklaidą.

Pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės skatinamos arba įgyvendinamos reguliariai, be kita ko, atitinkamais atvejais bendradarbiaujant su pilietine visuomene ir nevyriausybinėmis organizacijomis, visų pirma moterų organizacijomis.

2. 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytomis informuotumo didinimo kampanijomis ar programomis visų pirma siekiama didinti žinias apie tai, kad seksas be sutikimo laikomas nusikalstama veika.

3. 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytoje mokomojoje medžiagoje apie sutikimą skatinamas supratimas, kad sutikimas turi būti duodamas savanoriškai dėl asmens laisvos valios, abipusės pagarbos ir teisės į lytinį neliečiamumą ir kūno autonomiją. Tokia medžiaga pritaikoma prie kintančių asmenų, kuriems ji skirta, gebėjimų.

4. Šiame straipsnyje nurodyta informacija plačiai skleidžiama siekiant informuoti plačiąją visuomenę apie esamas išžaginimo prevencijos priemonės, įskaitant 37 straipsnyje nurodytų intervencinių programų prieinamumą.

36 straipsnis

Specialistų mokymas ir informavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad pareigūnams, kurie dažniausiai susiduria su aukomis, kaip antai policijos pareigūnais ir teismo darbuotojais, būtų rengiami tiek bendro pobūdžio, tiek specialieji mokymai ir teikiama tikslinė informacija, kad jie mokėtų nustatyti smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje atvejus, užkirsti jiems kelią ir juos spręsti, taip pat kad jie mokėtų su aukomis elgtis atsižvelgdami į jų traumą, lytį ir į tai, ar auka yra vaikas.

2. Valstybės narės skatina arba siūlo mokymus sveikatos priežiūros specialistams, socialinėms tarnyboms ir švietimo darbuotojams, galintiems susidurti su aukomis, kad jie galėtų nustatyti smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje atvejus ir nukreipti aukas į specialistų paramos tarnybas.

3. Nedarant poveikio teismų nepriklausomumui ir atsižvelgiant į teismų organizavimo skirtumus Sąjungoje, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog baudžiamosiose bylose ir tyrimuose dalyvaujantiems teisėjams ir prokurorams būtų teikiami ir bendro pobūdžio, ir specializuoti mokymai, susiję su šios direktyvos tikslais ir tinkami pagal tokių teisėjų ir prokurorų pareigas. Tokie mokymai turi būti pagrįsti žmogaus teisėmis, orientuoti į aukas, jais turi būti atsižvelgiama į lytį, negalią ir į tai, ar auka yra vaikas.

4. Nedarant poveikio teisininkų nepriklausomumo principui, valstybės narės rekomenduoja, kad už teisininkų mokymus atsakingi asmenys parengtų tiek bendro pobūdžio, tiek specializuotus mokymus siekiant didinti teisininkų informuotumą apie aukų poreikius ir su aukomis bendrautų atsižvelgdami į jų traumą, lytį, taip pat į tai, ar auka yra vaikas.

5. Tiksliniai mokymai rengiami ir atitinkamiems sveikatos priežiūros specialistams, ginekologams, akušeriams ir psichologinę paramą teikiantiems sveikatos priežiūros darbuotojams, kad jie mokėtų kultūriškai jautriai nustatyti ir šalinti fizines, psichologines ir seksualines moterų lyties organų žalojimo pasekmes.

6. Priežiūros funkcijas darbo vietoje atliekantiems asmenims – tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuose – rengiami mokymai, kaip atpažinti seksualinį priekabiavimą darbe, užkirsti jam kelią ir į jį reaguoti, kai jis laikomas nusikalstama veika pagal nacionalinę teisę. Tiems asmenims ir darbdaviams teikiama informacija apie smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje poveikį darbu ir trečiųjų šalių smurto riziką.

7. 1, 2 ir 5 dalyse nurodyta mokymų veikla apima ir mokymą apie koordinuotą daugiadalykį bendradarbiavimą, reikalingą siekiant visapusiškai ir tinkamai vykdyti smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje aukų nukreipimą į atitinkamas institucijas.

8. Nedarant poveikio žiniasklaidos laisvei ir pliuralizmui, valstybės narės skatina ir remia žiniasklaidos specialistų organizacijų, žiniasklaidos savireguliacijos įstaigų ir pramonės atstovų ar kitų atitinkamų nepriklausomų organizacijų vykdomus žiniasklaidos atstovų mokymus, kuriais siekiama kovoti su stereotipiniu moterų ir vyrų vaizdavimu, seksistiniais moterų vaizdais bei aukų kaltinimu žiniasklaidoje ir taip mažinti smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje riziką.

Pirmoje pastraipoje nurodytą mokymo veiklą gali rengti atitinkamos pilietinės visuomenės organizacijos, su aukomis dirbančios nevyriausybinės organizacijos, socialiniai partneriai ir kiti suinteresuotieji subjektai.

9. Valstybės narės užtikrina, kad institucijos, kompetentingos priimti aukų pranešimus apie nusikalstamas veikas, būtų tinkamai parengtos, kad sudarytų sąlygas pranešti apie tokias nusikalstamas veikas ir padėtų tai padaryti ir kad būtų išvengta antrinės viktimizacijos.

10. Šio straipsnio 1–5 dalyse nurodyti mokymai papildomi atitinkama tolesne veikla, be kita ko, susijusia su 5–8 straipsnyje nurodytais kibernetiniais nusikaltimais, ir juose atsižvelgiama į smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje ypatumus. Tokia mokymo veikla gali apimti mokymus, kaip nustatyti ir patenkinti specialius apsaugos ir paramos poreikius, kurie kyla aukoms, patiriančioms didesnę smurto riziką, nes patiria sąveikinę diskriminaciją.

11. 1–9 dalyse nurodytos priemonės įgyvendinamos nedarant poveikio teismų nepriklausomumui, reglamentuojamųjų profesijų saviorganizacijai ir skirtingam įvairių Sąjungos šalių teismų darbo organizavimui.

37 straipsnis

Intervencijos programos

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad būtų sukurtos tikslinės intervencijos programos, kuriomis vykdoma smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje rizikos prevencija ir tokia rizika mažinama, taip pat siekiama užkirsti kelią pakartotiniams nusikaltimams.

2. 1 dalyje nurodytose intervencijos programose gali dalyvauti asmenys, padarę smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikalstamą veiką, ir kiti asmenys, kuriems, kaip nustatyta, gresia pavojus padaryti tokias nusikalstamas veikas. Tai gali būti asmenys, kurie jaučia poreikį dalyvauti, pavyzdžiui, todėl, kad baiminasi, jog patys gali padaryti kurią nors iš smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų.
3. Valstybės narės užtikrina, kad išžaginimo nusikalstamą veiką padaręs asmuo būtų skatinamas dalyvauti 1 dalyje nurodytoje intervencijos programoje.

6 SKYRIUS

KOORDINAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS

38 straipsnis

Koordinuota politika ir koordinavimo įstaiga

1. Valstybės narės priima ir įgyvendina šalies mastu taikomą veiksmingą, visapusišką ir koordinuotą politiką, apimančią visas reikiamas priemones, skirtas visų formų smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijai ir kovai su juo.
2. Valstybės narės paskiria ar įkuria vieną ar kelias oficialias įstaigas, atsakingas už politikos ir priemonių, skirtų visų formų smurtui, kuriam taikoma ši direktyva, prevencijai ir kovai su juo, koordinavimą, įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą.
3. 2 dalyje nurodyta įstaiga ar įstaigos koordinuoja 44 straipsnyje nurodytų duomenų rinkimą, atlieka jų analizę ir išplatina jos išvadas.
4. Valstybės narės užtikrina, kad politika būtų koordinuojama centriniu, o prireikus ir regioniniu ar vietos lygmeniu, atsižvelgiant į kompetencijos pasidalijimą atitinkamoje valstybėje narėje.

39 straipsnis

Nacionaliniai smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo veiksmų planai

1. Ne vėliau kaip iki 2029 m. birželio 14 d. valstybės narės, pasikonsultavusios su specialistų paramos tarnybomis, prireikus priima nacionalinius smurto dėl lyties prevencijos ir kovos su juo veiksmų planus.
2. Į 1 dalyje nurodytus nacionalinius veiksmų planus gali būti įtraukti smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo prioritetai ir veiksmai, jų tikslų stebėsenos mechanizmai, tokiems prioritetams ir veiksams įgyvendinti būtini išteklių ir tai, kaip tie išteklių turi būti paskirstyti.
3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyti nacionaliniai veiksmų planai būtų peržiūrimi ir atnaujinami siekiant užtikrinti jų aktualumą.

40 straipsnis

Tarpžinybinis koordinavimas ir bendradarbiavimas

1. Valstybės narės, deramai atsižvelgdamos į nacionalinę teisę ar praktiką, nustato tinkamus mechanizmus, kuriais užtikrinamas veiksmingas atitinkamų institucijų, agentūrų ir įstaigų (įskaitant ombudsmenus, vietos ir regionines valdžios institucijas, teisėsaugos įstaigas, teismus, nedarant poveikio teismų nepriklausomumui, paramos tarnybas, visų pirma moterims skirtas specialistų paramos tarnybas, taip pat nevyriausybinės organizacijos, socialines tarnybas, be kita ko, vaikų apsaugos ar gerovės institucijas, švietimo ir sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus, socialinius partnerius, nedarant poveikio jų savarankiškumui, ir kitas atitinkamas organizacijas bei subjektus) veiklos koordinavimas ir bendradarbiavimas apsaugant aukas nuo smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje ir remiant jas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmai visų pirma taikytini tiek, kiek tai svarbu, individualiems vertinimams pagal 16 ir 17 straipsnius, apsaugos ir paramos priemonėms pagal 19 straipsnį ir 4 skyrių, patariamąjį pobūdžio gairėms pagal 21 straipsnį ir 36 straipsnyje nurodytam specialistų mokymui.

41 straipsnis

Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis

Valstybės narės bendradarbiauja ir rengia nuolatines konsultacijas su pilietinės visuomenės organizacijomis, be kita ko, su nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis su smurto artimoje aplinkoje aukomis, ypač su teikiančiomis aukoms tinkamą paramą, dėl politinių iniciatyvų, informavimo ir informuotumo didinimo kampanijų, mokslinių tyrimų ir švietimo programų bei mokymų, taip pat paramos aukoms ir apsaugos priemonių poveikio stebėsenos ir vertinimo.

42 straipsnis

Tarpininkavimo paslaugų teikėjų bendradarbiavimas

Valstybės narės skatina atitinkamų tarpininkavimo paslaugų teikėjų savireguliacijai grindžiamą bendradarbiavimą, pavyzdžiui, siekiant nustatyti elgesio kodeksus.

Valstybės narės didina informuotumą apie atitinkamų tarpininkavimo paslaugų teikėjų priimtas savireguliacijos priemones šios direktyvos taikymo srityje, visų pirma priemones, kuriomis siekiama stiprinti mechanizmus, kuriuos tokie tarpininkavimo paslaugų teikėjai įgyvendina siekdami kovoti su 23 straipsnio 1 dalyje nurodyta internetine medžiaga, ir gerinti darbuotojų mokymą, susijusį su šioje direktyvoje nurodytų nusikalstamų veikų prevencija, siekiant padėti ir remti šioje direktyvoje numatytų nusikalstamų veikų aukas.

43 straipsnis

Bendradarbiavimas Sąjungos lygmeniu

Siekdamos gerinti šios direktyvos įgyvendinimą, valstybės narės imasi tinkamų veiksmų tarpusavyje bendradarbiavimui ir bendradarbiavimui Sąjungos lygmeniu palengvinti. Vykdydamos tokį bendradarbiavimą, valstybės narės siekia bent:

- a) keistis geriausios praktikos pavyzdžiais tarpusavyje per sukurtus tinklus, dirbančius su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje susijusiais klausimais, taip pat su Sąjungos agentūromis pagal jų atitinkamus įgaliojimus, ir
- b) prireikus konsultuotis tarpusavyje atskirose bylose, be kita ko, per Eurojustą ir Europos teisminį tinklą baudžiamosiose bylose pagal jų atitinkamus įgaliojimus.

44 straipsnis

Duomenų rinkimas ir moksliniai tyrimai

1. Valstybės narės įdiegia statistinių duomenų apie smurtą prieš moteris ar smurtą artimoje aplinkoje rinkimo, plėtojimo, rengimo ir sklaidos sistemą.

2. 1 dalyje nurodyti statistiniai duomenys apima bent šiuos turimus duomenis, prieinamus centriniu lygmeniu, suskirstytus pagal aukos ir nusikalstamą veiką padariusio asmens lytį, amžiaus grupę (vaikas / suaugęs) ir, jei įmanoma ir svarbu, aukos ir nusikalstamą veiką padariusio asmens santykį ir nusikalstamos veikos rūšį:

- a) nusikalstamų veikų, apie kurias pranešta, ir apkaltinamųjų nuosprendžių už smurtą prieš moteris ar smurtą artimoje aplinkoje, gautų iš nacionalinių administracinių šaltinių, skaičių per metus;
- b) aukų, nužudytų dėl smurto prieš moteris ar smurto artimoje aplinkoje, skaičių;
- c) prieglaudų skaičių ir apgyvendinimo pajėgumus kiekvienoje valstybėje narėje ir

d) skambučių į nacionalines pagalbos linijas skaičių.

3. Valstybės narės stengiasi reguliariais intervalais atlikti gyventojų apklausas, kad įvertintų visų formų smurto, kuriam taikoma ši direktyva, paplitimą ir tendencijas.

Valstybės narės perduoda pirmoje pastraipoje nurodytų tyrimų duomenis Komisijai (Eurostatui), kai tik jie tampa prieinami.

4. Siekdamas užtikrinti administracinių duomenų palyginamumą ir standartizavimą visoje Sąjungoje, administracinius duomenis valstybės narės stengiasi rinkti taikydamos vienodą jų suskirstymą, parengtą bendradarbiaujant su Europos lyčių lygybės institutu, ir jo parengtus standartus, kaip numatyta 5 dalyje. Šiuos duomenis jos kasmet perduoda Europos lyčių lygybės institutui. Perduodant duomenis asmens duomenys nepateikiami.

5. Europos lyčių lygybės institutas padeda valstybėms narėms rinkti 2 dalyje nurodytus duomenis, be kita ko, nustatydamas bendrus standartus, atsižvelgdamas į toje dalyje išdėstytus reikalavimus.

6. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį straipsnį surinkti statistiniai duomenys būtų pateikiami visuomenei lengvai prieinama forma. Šiuose statistiniuose duomenyse nepateikiami asmens duomenys.

7. Bent iki 2021–2027 metų daugiametės finansinės programos pabaigos Komisija remia ar atlieka mokslinius tyrimus, kurių dalykas yra smurto formų, kurioms taikoma ši direktyva, pagrindinės priežastys, padariniai, dažnumas ir apkaltinamųjų nuosprendžių skaičius.

7 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

45 straipsnis

Ataskaitų teikimas ir peržiūra

1. Ne vėliau kaip iki 2032 m. birželio 14 d. valstybės narės pateikia Komisijai visą su šios direktyvos veikimu susijusią informaciją, reikalingą, kad Komisija parengtų šios direktyvos vertinimo ataskaitą.

2. Remdamasi valstybių narių pagal 1 dalį pateikta informacija, Komisija įvertina šios direktyvos poveikį ir tai, ar buvo pasiektas smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo tikslas visoje Sąjungoje, ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Toje ataskaitoje visų pirma įvertinama, ar būtina išplėsti šios direktyvos taikymo sritį ir nustatyti naujas nusikalstamas veikas. Prireikus kartu su ta ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

3. Ne vėliau kaip iki 2032 m. birželio 14 d. Komisija įvertina, ar būtina imtis papildomų Sąjungos lygmens priemonių siekiant veiksmingai kovoti su seksualiniu priekabiavimu ir smurtu darbo vietoje, atsižvelgdama į taikytinas tarptautines konvencijas, Sąjungos teisinę sistemą, susijusią su vienodu požiūriu į vyrus ir moteris užimtumo ir profesinės veiklos srityje, ir darbuotojų saugos ir sveikatos teisinę sistemą.

46 straipsnis

Santykis su kitais Sąjungos teisės aktais

1. Ši direktyva nedaro poveikio šių teisės aktų taikymui:

a) Direktyva 2011/36/ES;

b) Direktyva 2011/93/ES;

c) Direktyva 2011/99/ES;

d) Direktyva 2012/29/ES;

e) Reglamentas (ES) Nr. 606/2013;

f) Reglamentas (ES) 2022/2065.

2. Be direktyvose 2011/36/ES, 2011/93/ES ir 2012/29/ES nustatytų priemonių, taikomos specialiosios prevencijos, aukų apsaugos ir pagalbos aukoms priemonės, numatytos šios direktyvos 3, 4 ir 5 skyriuose.

47 straipsnis

Spaudos laisvė ir saviraiškos kitose žiniasklaidos priemonėse laisvė

Ši direktyva nedaro poveikio specialioms atsakomybės sistemoms, susijusioms su pagrindiniais spaudos laisvės ir saviraiškos apsaugotose žiniasklaidos priemonėse laisvės principais, egzistuojančiais valstybėse narėse 2024 m. birželio 13 d., su sąlyga, kad šios sistemos gali būti taikomos visapusiškai laikantis Chartijos.

48 straipsnis

Nekintamumo išlyga

Šios direktyvos įgyvendinimas nėra pagrindas sumažinti aukų apsaugos lygį. Draudimu sumažinti apsaugos lygį nedaromas poveikis valstybių narių teisei nustatyti – atsižvelgiant į kintančias aplinkybes – kitą teisinę arba reglamentavimo tvarką negu ta, kuri galioja 2024 m. birželio 13 d., su sąlyga, kad laikomasi šioje direktyvoje nustatytų būtiniausių reikalavimų.

49 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2027 m. birželio 14 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

50 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

51 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2024 m. gegužės 14 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

R. METSOLA

Tarybos vardu

Pirmininkė

H. LAHBIB